

§ 285

Delårsbokslut för Uppsala kommunkoncern per augusti 2021

KSN-2021-02505

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** godkänna uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti samt helårsprognos 2021, samt
2. **att** lägga bolagsstyrningsrapporterna från Fyrishov AB, Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB och Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB samt informationen om att dessa bolag fusionerats in i Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB den 22 september till handlingarna.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

3. **att** uppdra till socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden att vidta åtgärder för att uppnå ekonomi i balans 2021.

Sammanfattning

Ärendet avser ekonomisk uppföljning och helårsprognos för Uppsala kommun per 31 augusti 2021. Ärendet innehåller även uppföljning av Mål och budgets nio inriktningsmål med fokus på kommunfullmäktiges uppdrag med statusrapportering och bedömning av måluppfyllnad för inriktningsmålen.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 19 oktober 2021 § 327
- Tjänsteskrivelse daterad 14 oktober 2021
- Uppföljning av ekonomi och verksamhet per mars/april och helårsprognos 2021
- Bilaga 1 Uppföljning uppdrag och indikatorer och nationella nyckeltal för Agenda 2030

- Bilaga 2 Verksamhet i förvaltningsform - nämnder och verksamhet i bolagsform
- Bilaga 3 Kommunstyrelsens uppdrag till nämnder och styrelser
- Bilaga 4 Förändring av beslutade styrdokument
- Bilaga 5 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB
- Bilaga 6 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Fyrishov AB
- Bilaga 7 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Särskilda yttranden

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Christopher Lagerqvist (M) lämnar ett särskilt yttrande:

I delårsbokslutet visar kommunen på ett kraftigt överskott. Samtidigt som det är positivt, oroar det att åtgärder ändå inte kommit på plats. Vi ser stora problem med den utbredda otryggheten, där mer än var tredje kvinna känner sig otrygg över att vistas i sitt eget bostadsområde nattetid. Vid det senaste sammanträdet med kommunfullmäktige deklarerade kommunstyrelsens ordförande att flertalet övervakningskameror fortfarande inte är uppsatta. Ordningsvakterna är för få och täcker alltför få områden i kommunen. Att få fler trygghetsåtgärder på plats måste prioriteras för att allt annat i kommunen ska fungera.

Under pandemin drabbades näringslivet hårt. Restriktioner var tuffa, men nödvändiga. Företagen var flexibla i att ställa om sin verksamhet. Politiken borde vara lika flexibel för att stötta näringslivet. 2021 rasade Uppsala kommun ytterligare i Svenskt Näringslivs ranking över det lokala företagsklimatet. Moderaterna har vid flertalet tillfällen föreslagit efterskänkning av avgifter för tillsyn och kontroll, samt borttagande av parkeringsavgifter i centrum. De sänkta parkeringsavgifterna i centrum har varit efterfrågade av näringslivet och det hade varit önskvärt om kommunen mött den efterfrågan.

Låneskulden i kommunen är fortsatt hög och väntas öka kraftigt under den kommande 10-årsperioden. Givet det goda resultat kommunkoncernen nu uppvisar hade Moderaterna prioriterat en amortering på kommunens lån. För en kontinuerligt stark balansräkning och för att uppmuntra företagsamhet vill Moderaterna prioritera fortsatta försäljningar av kommunala lokaler och verksamheter. Sådant som andra aktörer kan göra bättre ska kommunen varken äga eller vara huvudansvarig för. Uppsalas framtida tillväxt är beroende av sänkt skatt för att vara en attraktiv plats i

Kommunstyrelsen
ProtokollsutdragDatum:
2021-10-20

relation till andra kommuner i Mälardalsregionen. Kommunens goda resultat visar att en återställning av den Socialdemokratiska skattehöjningen är möjlig.

Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) lämnar ett särskilt yttrande: *IFN har underskott som är hänfört till pandemin och att färre bokar lokaler. Det är för nämnden svårt att ändra på det förhållandet. UBN har överskott på grund av pandemin då de bokar färre lokaler från IFN. Denna pandemieffekt borde inte ligga IFN till last. Kommunen måste vara snabbfotade se till att prognostiserade överskott kommer välfärden och klimatkampen till del. Kommunen ska inte under en rådande pandemi och klimatkris prioritera högre överskott än vad som budgeterats.*

Linnea Alm (SD) lämnar ett särskilt yttrande: *SD hänvisar till vårt budgetförslag från förra året där vi prioriterade välfärdens kärna och sänkt skatt.*

Jonas Segersam (KD) lämnar ett särskilt yttrande: *Delårsbokslutet illustrerar väl möjligheten för den skattesänkning på 30 öre som Kristdemokraterna föreslog för 2021. Det är nu dags för Uppsala att få ett nytt, borgerligt styre, som kan låta de stora vinsterna i kommunkoncernen få återbäras till skattebetalarna. Samtidigt behöver vi hålla i kostnadsökningarna på olika områden så att vi har en grund för kommande investeringar – att många nämnder har överskott har sin grund i de återkommande historiskt stora uppräkningsarna till varje nämnd.*

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 327

Delårsbokslut för Uppsala kommunkoncern per augusti 2021

KSN-2021-02505

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** godkänna uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti samt helårsprognos 2021, samt
2. **att** lägga bolagsstyrningsrapporterna från Fyrishov AB, Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB och Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB samt informationen om att dessa bolag fusionerats in i Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB den 22 september till handlingarna.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta för egen del

3. **att** uppdra till socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden att vidta åtgärder för att uppnå ekonomi i balans 2021.

Sammanfattning

Ärendet avser ekonomisk uppföljning och helårsprognos för Uppsala kommun per 31 augusti 2021. Ärendet innehåller även uppföljning av Mål och budgets nio inriktningsmål med fokus på kommunfullmäktiges uppdrag med statusrapportering och bedömning av måluppfyllnad för inriktningsmålen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 14 oktober 2021
- Uppföljning av ekonomi och verksamhet per mars/april och helårsprognos 2021
- Bilaga 1 Uppföljning uppdrag och indikatorer och nationella nyckeltal för Agenda 2030

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2021-10-19

- Bilaga 2 Verksamhet i förvaltningsform - nämnder och verksamhet i bolagsform
- Bilaga 3 Kommunstyrelsens uppdrag till nämnder och styrelser
- Bilaga 4 Förändring av beslutade styrdokument
- Bilaga 5 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB
- Bilaga 6 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Fyrishov AB
- Bilaga 7 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Kommunstyrelsen

Datum:
2021-10-14

Diarienummer:
KSN-2021-02505

Handläggare:
Eva-Lena Laier och Maria Ahrgren

Delårsbokslut för Uppsala kommunkoncern per augusti 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** godkänna uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti samt helårsprognos 2021, samt
2. **att** lägga bolagsstyrningsrapporterna från Fyrishov AB, Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB och Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB samt informationen om att dessa bolag fusionerats in i Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB den 22 september till handlingarna.

Kommunstyrelsen föreslås besluta för egen del

3. **att** uppdra till socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden att vidta åtgärder för att uppnå ekonomi i balans 2021.

Ärendet

Ärendet avser ekonomisk uppföljning och helårsprognos för Uppsala kommun per 31 augusti 2021. Ärendet innehåller även uppföljning av Mål och budgets nio inriktningsmål med fokus på kommunfullmäktiges uppdrag med statusrapportering och bedömning av måluppfyllnad för inriktningsmålen.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti och helårsprognos 2021.

Det ekonomiska resultatet för Uppsala kommunkoncern för perioden januari till augusti är 1 460 (1 430) miljoner kronor, 1 172 (758) miljoner kronor för verksamhet i förvaltning och 283 (655) miljoner kronor för Uppsala Stadshuskoncernen. För verksamhetsåret 2021 prognostiseras ett resultat före skatt om 1 146 (1 589) miljoner kronor för kommunkoncernen. När jämförelsestörande poster exkluderas beräknas det prognostiserade resultatet före skatt för kommunkoncernen uppgå till 925 (906) miljoner kronor.

För verksamhet i förvaltningsform prognostiseras ett resultat på 968 (979) miljoner kronor, vilket motsvarar 7,1 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning. Det prognostiserade resultatet är 678 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen från budget förklaras dels av att skatteintäkterna och den kommunalekonomiska utjämningen beräknas bli 333 miljoner kronor högre, dels av intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter på 461 miljoner kronor.

I resultatet ingår intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter på 461 miljoner kronor samt ytterligare ett antal jämförelsestörande poster som tillsammans påverkat resultatet positivt med 383 miljoner kronor. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 584 miljoner kronor, vilket motsvarar 4,3 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Uppsala Stadshuskoncern prognostiserar ett resultat på 137 (611) miljoner kronor efter skatt. Nivån på prognosresultatet förklaras till stor del av en värdering av det bokförda värdet på Uppsala Kommuns Fastighets AB:s fastighet och som belastar resultatet med 174 miljoner kronor. I resultatet ingår även realisationsvinster från genomförda fastighetsförsäljningar på 56 miljoner kronor, utrangeringar med 14 miljoner kronor, erhållna försäkringsersättningar om 8 miljoner kronor och en resultatpåverkan av covid-19 pandemin på 40 miljoner kronor.

Rensat för dessa jämförelsestörande poster uppgår det förväntade resultatet i stadshuskoncernen till 302 (304) miljoner kronor, vilket är 42 miljoner kronor högre än budgeterat. Enbart Uppsala bostadsförmedling AB prognostiserar ett resultat som understiger kommunfullmäktiges fastställda resultatkrav.

Prognosen indikerar att de finansiella målen uppnås och att den ekonomiska ställningen för Uppsala kommunkoncern stärks.

Nämnderna exklusive kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott om sammanlagt 96 miljoner kronor. Enbart socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden prognostiserar betydande underskott, 37 respektive 11 miljoner kronor. Socialnämndens underskott finns inom barn och ungdomsvården där behovet av insatser har varit stort och lett till ökade vårddygn. Underskottet för idrotts- och fritidsnämnden är en konsekvens av covid-19 och avser bortfall av intäkter från uthyrning av lokaler och från markeringsavgifter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserar ett mindre underskott om knappt en miljon kronor som beror på utebliven tillsyn, kontroll och förrättningar som en konsekvens av den rådande pandemin.

Kommunstyrelsen prognostiserar överskott om 338 miljoner kronor som huvudsakligen beror på intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter. Prognostiserat överskott inom mark- och exploateringsverksamheten baseras på

avklarade markförsäljningar samt i kommunstyrelsen beslutade kommande försäljningar. Om fler markförsäljningar blir av under året kan det ge ytterligare en positiv nettoeffekt på årets resultat. Upplösning av tidigare erhållen exploateringsersättning för anläggningar som aktiveras under årets sista tertiäl kan också påverka resultatet positivt.

Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden prognostiserar överskott om 98 respektive 16 miljoner kronor. Överskottet inom utbildningsnämnden beror på att antal barn i förskola och elever i grundskola bedöms vara lägre än beräknat i kommunfullmäktiges budget. Inom arbetsmarknadsnämnden förklaras överskottet av högre statsbidrag inom yrkesutbildningarna och lägre kostnader för ekonomiskt bistånd än budgeterat.

Äldrenämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden och omsorgsnämnden prognostiserar överskott om 10,8 respektive 7 miljoner kronor. Överskottet inom äldrenämnden är främst en effekt av vidtagna åtgärder och lägre volymer inom hemtjänsten än budgeterat. Lägre transportkostnader inom färdtjänstverksamheten och högre intäkter från exploateringsavtal förklarar merparten av överskottet inom gatu- och samhällsmiljönämnden medan omsorgsnämndens överskott beror på en lägre efterfrågan på insatser än beräknat i budget.

Övriga nämnder prognostiserar i stort sett ekonomi i balans.

För finansförvaltningen prognostiseras ett överskott om 534 miljoner kronor, vilket är 244 miljoner kronor högre än budget. Överskottet är ett resultat av att skatteintäkterna beräknas överstiga kommunfullmäktiges budget till följd av en snabbare ekonomisk återhämtning än tidigare beräknat. Samtidigt påverkas prognosen negativt av en ökad avsättning till pensionerna, en engångsjustering som beror på ett förändrat livslängdsantagande.

För helåret beräknas verksamhetens nettokostnader öka med 3,8 procent jämfört med 2020. När båda åren justeras för jämförelsestörande poster uppgår den prognostiserade nettokostnadsökningen till 3,6 procent. Nämndernas nettokostnader, exklusive finansförvaltningen och kommunstyrelsen, är 96 miljoner kronor eller 0,8 procent lägre än nämndernas samlade ram.

Uppsalas nettokostnad fortsätter att understiga referenskostnaden. År 2020 blev nettokostnad 3,5 procent lägre än referenskostnaden. Referenskostnad är en kostnad som är beräknad inom ramen för kostnadsutjämningsystemet och ska motsvara kommunens behov av förskola, fritidshem, grund- och gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och äldreomsorg om kommunen bedriver sina verksamheter med riksgenomsnittlig effektivitet och ambition.

Tiden som gått sedan pandemin började har inneburit stora omställningar för och i vissa fall nedstängningar av verksamheter. Smittspridningen i samhället har under inledande delen av året varit hög vilket lett till fortsatt hårda rekommendationer och restriktioner. Under senare delen av våren inleddes vaccinationsarbetet och smittspridningen avtog vilket medförde vissa lättnader i restriktioner under sommaren. I augusti meddelade Folkhälsomyndigheten att samtliga restriktioner och rekommendationer kommer att tas bort från och med 29 september. Verksamheterna har under delårsperioden planerat för återgången till mer normal verksamhet.

Spridningen av covid-19 har haft en särskilt stor påverkan på besöksnäringen i Uppsala och kommunens bolag har haft betydande intäktstapp på grund av nedstängda verksamheter. Även när restriktionerna lyfts kan människors beteendemönster ha

ändrats och benägenheten att mötas samt besöka föreställningar och evenemang förändrats.

Fastighetsbolagens verksamheter har haft en begränsad ekonomisk påverkan av pandemin. Däremot har pandemin även för dem medfört stora omställningar, ändrade prioriteringar och förändrade arbetssätt. För att minska smittspridning har vissa underhållsåtgärder och åtgärdsarbeten behövt skjutas upp för att minska antalet hembesök och nära kontakter. Uthyrningen av vakanta lokaler har varit fortsatt utmanande då hyresmarknaden för kontors-, handels- och restaurangverksamhet har stannat upp. Bolagen noterar dock en viss återhämtning efter sommaren.

Nämnderna uppskattar osäkerheterna i sina prognoser till 290 miljoner kronor och resultatet bedöms ligga någonstans i spannet mellan 890 och 1 180 miljoner kronor. De största osäkerheterna finns i prognoserna för kommunstyrelsen och utbildningsnämnden och hör främst till svårigheten att bedöma återstående markförsäljning, volymutveckling inom förskoleverksamheten och grundskolan samt den höga sjukfrånvaron inom de pedagogiska verksamheterna. Pandemin har bland annat inneburit en förskjutning av behoven och nu när samhället åter öppnar upp finns en risk för ökade kostnader, i synnerhet för de verksamheter som varit hård drabbade.

Att återgå till normalläget och hantera de uppskjutna behoven blir utmaningen för verksamheterna den närmaste tiden. Det demografiska trycket, tryggheten i samhället och att Uppsala ska växa hållbart förblir dock de viktigaste utmaningarna som kommunen står inför. För att klara välfärdsuppdraget och samtidigt finansiera en betydande del av investeringarna och samhällsbygget behöver kommunen fortsätta att sänka sina kostnader bland annat med hjälp av förändrade arbetssätt och ny teknik.

Verksamheterna har fortsatt att anpassa sina arbetssätt efter de restriktioner och förutsättningar som finns för att i så stor utsträckning som möjligt leverera sitt uppdrag och nå kommunens mål. Nya arbetssätt och mötesformer har använts för att säkra verksamheternas arbete och digitaliseringsarbetet har fått en stark skjuts framåt. För detaljerad redovisning per nämnd och bolagsstyrelse se **bilaga 2**.

Delar av kommunkoncernen har gjort omprioriteringar inom löpande verksamhet och bland uppdragen från kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges uppdragen bedöms i stort kunna genomföras enligt plan, om än ett antal med viss störning eller försening som till viss del kan härledas till pandemin. 13 uppdrag har avslutats under perioden. Fyra av inriktningsmålen bedöms bli i hög grad uppfyllda vid årets slut. De är inriktningsmål 1 *Uppsala ska ha en jämställd och hållbar ekonomi*, inriktningsmål 6 *Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande*, inriktningsmål 7 *Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet* och inriktningsmål 9 *Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala*. Resterande fem inriktningsmål bedöms att bli delvis uppfyllda vid årets slut. För att se status för uppdrag och indikatorer se **bilaga 1**. I **bilaga 3** redovisas status för de uppdrag som kommunstyrelsen gett övriga nämnder och bolagsstyrelser och i **bilaga 4** återges förändringar av beslutade styrdokument under perioden.

Uppföljning av bolagsstyrningsrapporter för de tre fusionerade bolagen

I november 2020 beslutade kommunfullmäktige (KSN-2019-1841) att delar av kommunens fastighetsägande ska samordnas i ett bolag, i Uppsala kommun Arenor

och Fastigheter AB. Som ett led i den samordningen beviljade Bolagsverket den 22 september tillstånd om att verkställa fusionen av Fyrishov AB, Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB, Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB och Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB. I samband med delårsbokslutet och verksamhetsuppföljningen per augusti har en särskild avrapportering skett från de tre bolag som fusionerats i september; Fyrishov AB, Uppsala kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB och Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB enligt **bilaga 5–7**. Den särskilda avrapporteringen har skett i form av en bolagsstyrningsrapport och utgör dels en slutrapport från styrelserna och en överlämning till den mottagande styrelsen i Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB, dels en slutrapport till kommunstyrelsen för att de ska kunna utöva sin uppsikt över verksamheterna som bedrivits fram till fusionen. Under 2021 har de fusionerade bolagen därutöver rapporterat en månatlig ekonomisk uppföljning samt avlämnat ett tertialbokslut och en verksamhetsuppföljning per april. Ägardialoger har genomförts under våren. Utifrån årets uppföljningar och styrelsernas upprättade bolagsstyrningsrapporter är bedömningen att verksamheterna som bedrivits i de fusionerade bolagen Fyrishov AB, Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB, Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB under perioden januari till och med augusti förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Ekonomiska konsekvenser

Socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden prognostiserar betydande underskott, 37 respektive 11 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 14 oktober 2021
- Uppföljning av ekonomi och verksamhet per mars/april och helårsprognos 2021
- Bilaga 1 Uppföljning uppdrag och indikatorer och nationella nyckeltal för Agenda 2030
- Bilaga 2 Verksamhet i förvaltningsform - nämnder och verksamhet i bolagsform
- Bilaga 3 Kommunstyrelsens uppdrag till nämnder och styrelser
- Bilaga 4 Förändring av beslutade styrdokument
- Bilaga 5 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB
- Bilaga 6 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Fyrishov AB
- Bilaga 7 Bolagsstyrningsrapport januari till augusti 2021 för Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ola Hägglund
Ekonomidirektör

Kommunfullmäktige
Redovisande dokument

Datum:
2021-10-14

Diarienummer:
KSN-2021-02505

Handläggare:
Maria Ahrgren

Uppföljning av ekonomi och verksamhet per augusti och helårsprognos 2021

Innehåll

Sammanfattning	3
Förvaltningsberättelse	6
Den kommunala koncernen	6
Händelser av väsentlig betydelse	7
Utmaningar	7
Det kommunala styret.....	8
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	9
Balanskravsresultat.....	10
Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag	11
Ekonomisk översikt.....	34
Kommunkoncernens ekonomiska ställning	34
Balansomslutning, likviditet och soliditet	43
Finansiell uppföljning.....	46
Pensionsåtagande	49
Prognossäkerhet.....	50
Resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter.....	52

Sammanfattning

Det ekonomiska resultatet för Uppsala kommunkoncern för perioden januari till augusti är 1 460 (1 430) miljoner kronor, 1 172 (758) miljoner kronor för verksamhet i förvaltning och 283 (655) miljoner kronor för Uppsala Stadshuskoncernen. För verksamhetsåret 2021 prognostiseras ett resultat före skatt om 1 146 (1 589) miljoner kronor för kommunkoncernen. När jämförelsestörande poster exkluderas beräknas det prognostiserade resultatet före skatt för kommunkoncernen uppgå till 925 (906) miljoner kronor.

För verksamhet i förvaltningsform prognostiseras ett resultat på 968 (979) miljoner kronor, vilket motsvarar 7,1 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning. Det prognostiserade resultatet är 678 miljoner kronor högre än budget. Avvikelsen från budget förklaras dels av att skatteintäkterna och den kommunalekonomiska utjämningen beräknas bli 333 miljoner kronor högre, dels av intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter på 461 miljoner kronor.

I resultatet ingår intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter på 461 miljoner kronor samt ytterligare ett antal jämförelsestörande poster som tillsammans påverkat resultatet positivt med 383 miljoner kronor. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 584 miljoner kronor, vilket motsvarar 4,3 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Uppsala Stadshuskoncern prognostiserar ett resultat på 137 (611) miljoner kronor efter skatt. Nivån på prognosresultatet förklaras till stor del av en värdereglering av det bokförda värdet på Uppsala Kommuns Fastighets AB:s fastighet och som belastar resultatet med 174 miljoner kronor. I resultatet ingår även realisationsvinster från genomförda fastighetsförsäljningar på 56 miljoner kronor, utrangeringar med 14 miljoner kronor, erhållna försäkringsersättningar om 8 miljoner kronor och en resultatpåverkan av covid-19 pandemin på 40 miljoner kronor.

Rensat för dessa jämförelsestörande poster uppgår det förväntade resultatet i stadshuskoncernen till 302 (304) miljoner kronor, vilket är 42 miljoner kronor högre än budgeterat. Enbart Uppsala bostadsförmedling AB prognostiserar ett resultat som understiger kommunfullmäktiges fastställda resultatkrav.

Prognosen indikerar att de finansiella målen uppnås och att den ekonomiska ställningen för Uppsala kommunkoncern stärks.

Nämnderna exklusive kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott om sammanlagt 96 miljoner kronor. Enbart socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden prognostiserar betydande underskott, 37 respektive 11 miljoner kronor. Socialnämndens underskott finns inom barn och ungdomsvården där behovet av insatser har varit stort och lett till ökade vårddygn. Underskottet för idrotts- och fritidsnämnden är en konsekvens av covid-19 och avser bortfall av intäkter från uthyrning av lokaler och från markeringsavgifter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserar ett mindre underskott om knappt en miljon kronor som beror på utebliven tillsyn, kontroll och förrättningar som en konsekvens av den rådande pandemin.

Kommunstyrelsen prognostiserar överskott om 338 miljoner kronor som huvudsakligen beror på intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter. Prognostiserat överskott inom mark- och exploateringsverksamheten baseras på avklarade markförsäljningar samt i kommunstyrelsen beslutade kommande försäljningar. Om fler markförsäljningar blir av under året kan det ge ytterligare en

positiv nettoeffekt på årets resultat. Upplösning av tidigare erhållen exploateringsersättning för anläggningar som aktiveras under årets sista tertial kan också påverka resultatet positivt.

Utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden prognostiserar överskott om 98 respektive 16 miljoner kronor. Överskottet inom utbildningsnämnden beror på att antal barn i förskola och elever i grundskola bedöms vara lägre än beräknat i kommunfullmäktiges budget. Inom arbetsmarknadsnämnden förklaras överskottet av högre statsbidrag inom yrkesutbildningarna och lägre kostnader för ekonomiskt bistånd än budgeterat.

Äldrenämnden, gatu- och samhällsmiljönämnden och omsorgsnämnden prognostiserar överskott om 10, 8 respektive 7 miljoner kronor. Överskottet inom äldrenämnden är främst en effekt av vidtagna åtgärder och lägre volymer inom hemtjänsten än budgeterat. Lägre transportkostnader inom färdtjänstverksamheten och högre intäkter från exploateringsavtal förklarar merparten av överskottet inom gatu- och samhällsmiljönämnden medan omsorgsnämndens överskott beror på en lägre efterfrågan på insatser än beräknat i budget.

Övriga nämnder prognostiserar i stort sett ekonomi i balans.

För finansförvaltningen prognostiseras ett överskott om 534 miljoner kronor, vilket är 244 miljoner kronor högre än budget. Överskottet är ett resultat av att skatteintäkterna beräknas överstiga kommunfullmäktiges budget till följd av en snabbare ekonomisk återhämtning än tidigare beräknat. Samtidigt påverkas prognosen negativt av en ökad avsättning till pensionerna, en engångsjustering som beror på ett förändrat livslängdsantagande.

För helåret beräknas verksamhetens nettokostnader öka med 3,8 procent jämfört med 2020. När båda åren justeras för jämförelsestörande poster uppgår den prognostiserade nettokostnadsökningen till 3,6 procent. Nämndernas nettokostnader, exklusive finansförvaltningen och kommunstyrelsen, är 96 miljoner kronor eller 0,8 procent lägre än nämndernas samlade ram.

Uppsalas nettokostnad fortsätter att understiga referenskostnaden. År 2020 blev nettokostnad 3,5 procent lägre än referenskostnaden. Referenskostnad är en kostnad som är beräknad inom ramen för kostnadsutjämningsystemet och ska motsvara kommunens behov av förskola, fritidshem, grund- och gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och äldreomsorg om kommunen bedriver sina verksamheter med riksgenomsnittlig effektivitet och ambition.

Tiden som gått sedan pandemin började har inneburit stora omställningar för och i vissa fall nedstängningar av verksamheter. Smittspridningen i samhället har under inledande delen av året varit hög vilket lett till fortsatt hårda rekommendationer och restriktioner. Under senare delen av våren inleddes vaccinationsarbetet och smittspridningen avtog vilket medförde vissa lättnader i restriktioner under sommaren. I augusti meddelade Folkhälsomyndigheten att samtliga restriktioner och rekommendationer kommer att tas bort från och med 29 september. Verksamheterna har under delårsperioden planerat för återgången till mer normal verksamhet.

Spridningen av covid-19 har haft en särskilt stor påverkan på besöksnäringen i Uppsala och kommunens bolag har haft betydande intäktstapp på grund av nedstängda verksamheter. Även när restriktionerna lyfts kan människors beteendemönster ha ändrats och benägenheten att mötas samt besöka föreställningar och evenemang förändrats.

Fastighetsbolagens verksamheter har haft en begränsad ekonomisk påverkan av pandemin. Däremot har pandemin även för dem medfört stora omställningar, ändrade prioriteringar och förändrade arbetssätt. För att minska smittspridning har vissa underhållsåtgärder och åtgärdsarbeten behövt skjutas upp för att minska antalet hembesök och nära kontakter. Uthyrningen av vakanta lokaler har varit fortsatt utmanande då hyresmarknaden för kontors-, handels- och restaurangverksamhet har stannat upp. Bolagen noterar dock en viss återhämtning efter sommaren.

Nämnderna uppskattar osäkerheterna i sina prognoser till 290 miljoner kronor och resultatet bedöms ligga någonstans i spannet mellan 890 och 1 180 miljoner kronor. De största osäkerheterna finns i prognoserna för kommunstyrelsen och utbildningsnämnden och hör främst till svårigheten att bedöma återstående markförsäljning, volymutveckling inom förskoleverksamheten och grundskolan samt den höga sjukfrånvaron inom de pedagogiska verksamheterna. Pandemin har bland annat inneburit en förskjutning av behoven och nu när samhället åter öppnar upp finns en risk för ökade kostnader, i synnerhet för de verksamheter som varit hård drabbade.

Att återgå till normalläget och hantera de uppskjutna behoven blir utmaningen för verksamheterna den närmaste tiden. Det demografiska trycket, tryggheten i samhället och att Uppsala ska växa hållbart förblir dock de viktigaste utmaningarna som kommunen står inför. För att klara välfärdsuppdraget och samtidigt finansiera en betydande del av investeringarna och samhällsbygget behöver kommunen fortsätta att sänka sina kostnader bland annat med hjälp av förändrade arbetssätt och ny teknik.

Verksamheterna har fortsatt att anpassa sina arbetssätt efter de restriktioner och förutsättningar som finns för att i så stor utsträckning som möjligt leverera sitt uppdrag och nå kommunens mål. Nya arbetssätt och mötesformer har använts för att säkra verksamheternas arbete och digitaliseringsarbetet har fått en stark skjuts framåt.

Delar av kommunkoncernen har gjort omprioriteringar inom löpande verksamhet och bland uppdragen från kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges uppdragen bedöms i stort kunna genomföras enligt plan, om än ett antal med viss störning eller försening som till viss del kan härledas till pandemin. 13 uppdrag har avslutats under perioden. Fyra av inriktningsmålen bedöms bli i hög grad uppfyllda vid årets slut. De är inriktningsmål 1 Uppsala ska ha en jämställd och hållbar ekonomi, inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande, inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet och inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala. Resterande fem inriktningsmål bedöms att bli delvis uppfyllda vid årets slut.

Förvaltningsberättelse

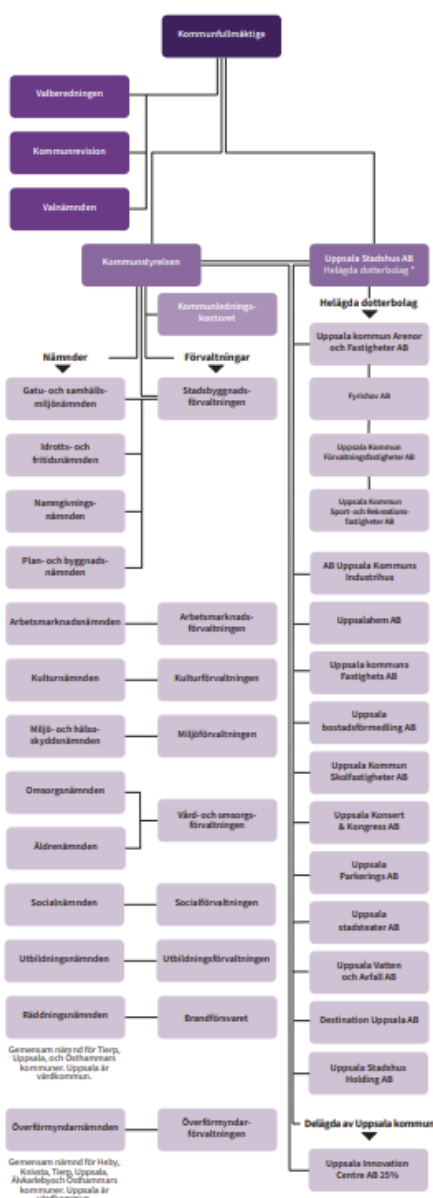
Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen är samlingsnamnet för kommunens nämnder och bolagsstyrelser som tillsammans bildar en ekonomisk helhet. Kommunkoncernen innefattar alltså kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, kommunens nämnder samt det kommunägda moderbolaget Uppsala Stadshus AB med tillhörande dotterbolag.

Två av kommunens nämnder är gemensamma med andra kommuner i Uppsala län. Räddningsnämnden är gemensam för Tierp, Uppsala och Östhammar, medan överförmyndarnämnden är gemensam för alla kommuner i länet.

Utöver kommunens egna verksamheter samarbetar kommunen med näringslivet, föreningar och organisationer i civila samhället för att ge förutsättningar för så goda livs- och utvecklingsmöjligheter som möjligt.

Figur 1. Organisationsschema Uppsala kommunkoncern per 31 augusti 2021.

Händelser av väsentlig betydelse

För att vara förberedda på att rekommendationer från Folkhälsomyndigheten eventuellt skulle komma att lätta har verksamheterna under delårsperioden förberett för en återgång till mer normal verksamhet. Under tidig höst lättade restriktionerna vilket innebar att verksamheterna kunnat påbörja denna omställning. I slutet av september hävdades rekommendationerna och verksamheterna fortsätter under ordnade former återgången till normal verksamhet. Kansliet för ledning och samordning som haft i uppdrag att följa utvecklingen av pandemin i och utanför kommunen, identifiera samverkansbehov inom kommunen och vid behov stödja verksamheterna i covid-19 relaterade frågor, avvecklades per 1 oktober.

I november 2020 beslutade kommunfullmäktige att delar av kommunens fastighetsägande skulle samordnas i ett bolag, Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB. Som ett led i den samordningen inordnades Fyrishov AB, Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB och Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB under Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB den 1 januari 2021. Den 22 september beviljade Bolagsverket tillstånd om att verkställa fusionen. I och med fusionen övertar styrelsen i Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB formellt det fortsatta ansvaret för verksamheterna.

Utmaningar

De statliga stödåtgärderna till kommunsektorn, näringslivet och hushållen har bidragit till att dämpa de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Bland annat har korttidspermitteringar och lättnader på arbetsmarknaden hjälpt till att minska bortfallet i skatteintäkter under föregående år och i år. Därtill har staten skjutit till generella statsbidrag till kommuner och regioner för att kompensera för bortfall av skatteintäkter och stärka välfärden. Staten har även fortsatt att ersätta arbetsgivare för sjuklönekostnader för sjukfrånvaro över den normala.

Sverige har lyckats nå en relativt hög vaccinationsgrad och restriktionerna har lättats successivt. Återhämtningen i ekonomin sker i snabbare takt än tidigare beräknat. Detta har medfört ökade skatteintäkter som förväntan om en återgång till ett normalt läge. De ekonomiska konsekvenserna av covid-19 är i nuläget svåra att överblicka men en viktig utmaning framöver är att återanpassa verksamheterna till normalläge och samtidigt hantera de uppdämda behov som finns inom välfärdstjänsterna.

Även om pandemin har dominerat verksamheten under 2020 och 2021 fortsätter den demografiska utvecklingen att vara central. De närmaste åren kommer Uppsalas befolkningssammansättning att förändras främst med allt fler äldre. Barn och ungdomar i skolåldern och antalet personer i åldern 80 år och äldre förväntas öka i snabbare takt än antalet personer i åldern 19–64 år. Därtill står Uppsala kommun som många andra kommuner inför utmaningar att bryta en oroväckande utveckling när det gäller tryggheten i samhället. Detta manifesteras inte minst i ökande orosanmälningar och allt större behov av insatser från socialtjänsten.

Fastighetsbolagen har fortsatt utmaningar med uthyrning av lokaler då hyresmarknaden har avstannat under pandemin. Underhållsåtgärder som behövt skjutas upp ska tas ikapp vilket kan leda till brist på tillgängliga entreprenörer och att andra prioriterade åtgärder behöver senareläggas.

I september samordnades kommunens fastighetsdrift i ett nytt verksamhetsdrivande bolag; Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB. Som ett led i den samordningen fusionerades samtidigt Fyrishov AB, Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB och Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB. Det ligger en utmaning i att genomföra en stor omorganisation utan att de befintliga verksamheterna påverkas och kommuninvånare, föreningar och hyresgäster upplever störningar.

Ett Uppsala som växer kräver stora investeringar i den kommunala infrastrukturen som till stor del måste finansieras med lån. Det medför att låneskulden ökar och att drift- och kapitalkostnaderna gör anspråk på större del av kommunens resurser. En stor del av investeringarna är framtunga vilket innebär att kostnaderna kommer långt innan intäkterna som följer av den ökande befolkningen. Höjt ränteläge eller försenad inflyttning kan leda till betydande ekonomisk risk.

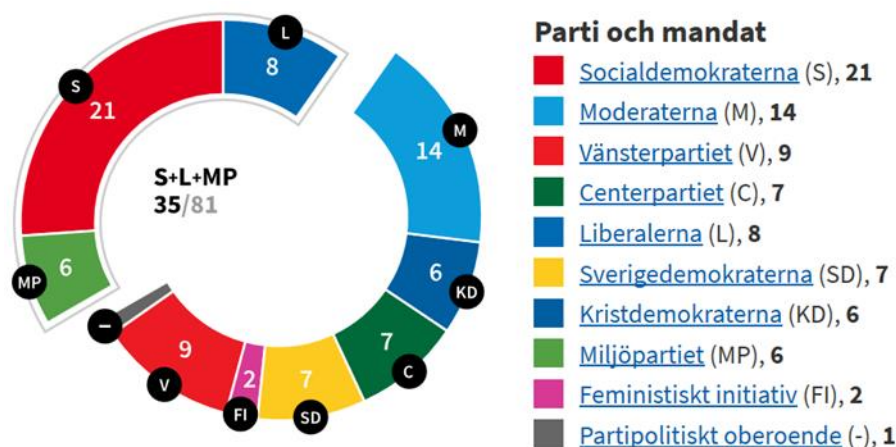
De senaste åren har Uppsala kommun lyckats sänka sina nettokostnader och på så sätt skapa utrymme för prioriteringar. För att klara välfärdsuppdraget och samtidigt finansiera en betydande del av investeringarna och samhällsbygget måste kommunen emellertid fortsätta sänka sina kostnader och skapa resultat bland annat genom effektiviseringar, förändrade arbetssätt samt digitalisering och implementering av ny teknik.

Det kommunala styret

Den kommunala demokratin gör det möjligt för kommunens invånare att vara delaktiga och ta ansvar för samhällets utveckling. I Sverige har kommuner ett stort ansvar för välfärd och samhällsservice. Det är därför viktigt att Uppsala kommun har effektiva sätt att utöva demokrati och genomföra demokratiskt fattade beslut.

Den högsta demokratiska församlingen i Uppsala är kommunfullmäktige. De förtroendevalda som sitter i kommunfullmäktige är valda av kommunens invånare i allmänna val. Det är kommunfullmäktige som beslutar om hur mycket av kommuninvånarnas pengar i form av exempelvis avgifter och kommunalskatt som ska gå till kommunens verksamheter och hur kommunen bör utvecklas. Kommunfullmäktige beslutar också om vilka kommunala nämnder och bolag som ska finnas och vilka förtroendevalda som ska sitta i nämnder och bolagsstyrelser. Två av nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden, är gemensamma med andra kommuner.

Sedan valet i september 2018 leds Uppsala av ett politiskt mittenstyre som leder i minoritet. Mittenstyret består av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Liberalerna.

Figur 2. Mandatfördelning i Uppsala kommunfullmäktige 2018–2022.

Utveckling av styrningen

Den 1 september skedde verksamhetsöverlåtelser från kommunens verksamheter och berörda dotterbolag till Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB. Som ett led i den samordningen fusionerades samtidigt Fyrishov AB, Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB och Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB. Syftet med det nya fastighetsbolaget är att uppnå tydligare styrning, utökad samordning och större nytta för idrottsföreningslivet.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunfullmäktige har fastställt ett antal finansiella mål för att uppnå och upprätthålla god ekonomisk hushållning. Resultatet ska motsvara minst 2,0 procent av intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning. Därtill ska soliditeten för kommunkoncernen inklusive pensionsåtaganden ligga mellan 19–21 procent och låneskulden per invånare inte öka med mer än fem procent årligen. Prognosen indikerar därmed att de finansiella målen uppnås och att den ekonomiska ställningen för Uppsala kommunkoncern stärks.

Det prognostiserade resultatet för verksamhet i förvaltningsform, justerat för jämförelsestörande poster, uppgår till 584 miljoner kronor, vilket motsvarar 4,3 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning. Det prognostiserade resultatet förklaras främst av högre skatteintäkter än beräknat i budget vilket beror på att återhämtningen i ekonomin beräknas ske snabbare än tidigare bedömd. Resultat påverkas därtill av de generella statsbidragen som tillkom 2020 och även 2021 huvudsakligen med anledning av pandemin och som kommer delvis att trappas ner längre fram.

Soliditet inklusive pensionsåtagande prognostiseras till 26 procent och låneskuld per invånare beräknas öka med 2,5 procent jämfört med 2020. Över treårsperioden 2019–2021 beräknas låneskuld per invånare öka med 1,4 procent.

Prognosen visar att nämnderna har ekonomin i balans med undantag av socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden. Socialnämnden har utmaningar i form av ökade orosanmälningar och ökade behov av insatser inom barn- och

ungdomsvården. För att ta itu med utmaningarna har nämnden vidtagit handlingsplaner för att bland annat uppnå rätt insats och omfattning i biståndsbedömningen, stabil och långsiktig kompetensförsörjning inom myndighetsförvaltningen samt att stärka uppföljning och analys av verksamheten. Underskottet inom idrotts- och fritidsnämnden är en konsekvens av pandemin och beror på bortfall i intäkter från både markeringsavgifter och uthyrning av lokaler till skolor.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning			
Belopp i miljoner kronor	2019	2020	Prognos
			2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	475	979	968
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar	-143	-14	-23
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	332	965	945
Synnerliga skäl			
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-660	
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	
Balanskravsresultat	332	305	945

Tabell 1. Balanskravsutredning.

Enligt kommunallagen ska en kommun ha en god ekonomisk hushållning och en lagstadgad del i detta är att det ska finnas en balans mellan intäkter och kostnader. En kommun som redovisar ett negativt balanskravsresultat ska redovisa en plan för återställande av eget kapital inom en period av tre år om inte underskottet kan motiveras med synnerliga skäl. Detta är ett minimikrav för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Vid beräkning av ett balanskravsresultat rensas redovisat resultat för de poster som inte är en del i den ordinarie verksamheten såsom realisationsvinster på anläggningstillgångar och eventuella orealiserade förluster på värdepapper.

Det prognostiserade resultatet enligt resultaträkningen är 968 miljoner kronor och årets resultat efter balanskravsjusteringar beräknas till 945 miljoner kronor.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag

Målsättningar för verksamheten

Mål och budget 2021–2023 har sammanlagt nio inriktningsmål och 21 uppdrag. Till inriktningsmål 9 finns två gemensamma nämnd-/bolagsmål. De följs upp i delårsuppföljningen men ingår inte i statistiken som redovisas nedan. Därutöver finns det 14 uppdrag från tidigare Mål och budget och 25 uppdrag som fullmäktige eller kommunstyrelsen lämnat till nämnder och bolagsstyrelser vid sidan av Mål och budget.

I delårsuppföljningen har fokus varit på kommunfullmäktiges uppdrag med statusrapportering och bedömning av måluppfyllnad. Bedömningen av måluppfyllnaden i delårsuppföljning augusti baseras på nämndernas och bolagens rapportering på uppdragen och bedömning av måluppfyllnad.

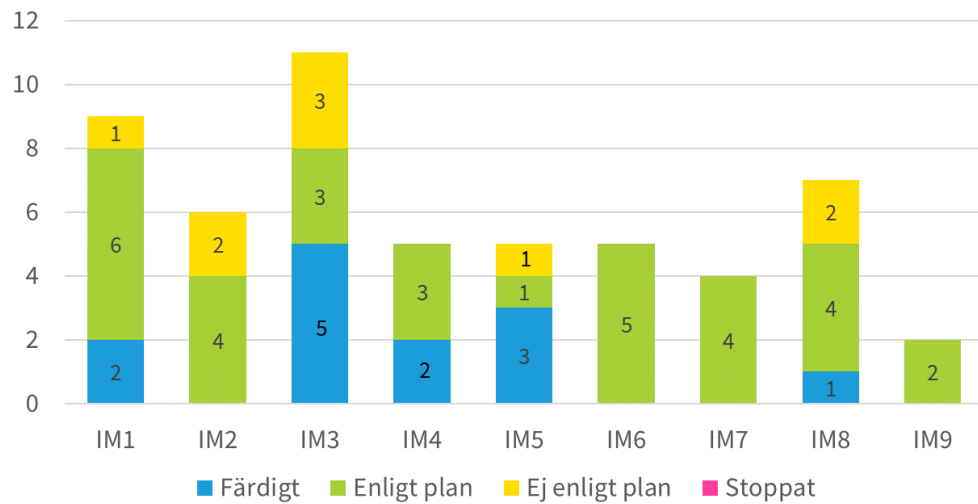
Rapporteringen av arbetet med kommunfullmäktiges uppdrag sammanfattas i de diagram som följer. Diagrammen visar uppdragen enligt följande:

- Samtliga uppdrag till nämnder och styrelser
- Uppdrag som ingår i Mål och budget 2021–2023
- Kvarvarande uppdrag från tidigare år
- Tillkommande uppdrag som beslutats av kommunfullmäktige vid sidan av Mål och budget.

Perioden januari till augusti har till stor del präglats av den pågående pandemin med anledning av covid-19. Kommunens krisledningsnämnd aktiverades i mars 2020 för att kunna fatta snabba beslut och samordna kommunkoncernens verksamheter. Många delar av kommunkoncernen har gjort omprioriteringar inom löpande verksamhet och bland uppdragen från kommunfullmäktige. Nya arbetssätt och mötesformer har använts för att säkra verksamheternas arbete och digitaliseringsarbetet har fått en stark skjuts framåt. Uppdragen bedöms i stort kunna genomföras, om än ett antal med viss störning eller försening.

Samtliga uppdrag till nämnder och bolagsstyrelser

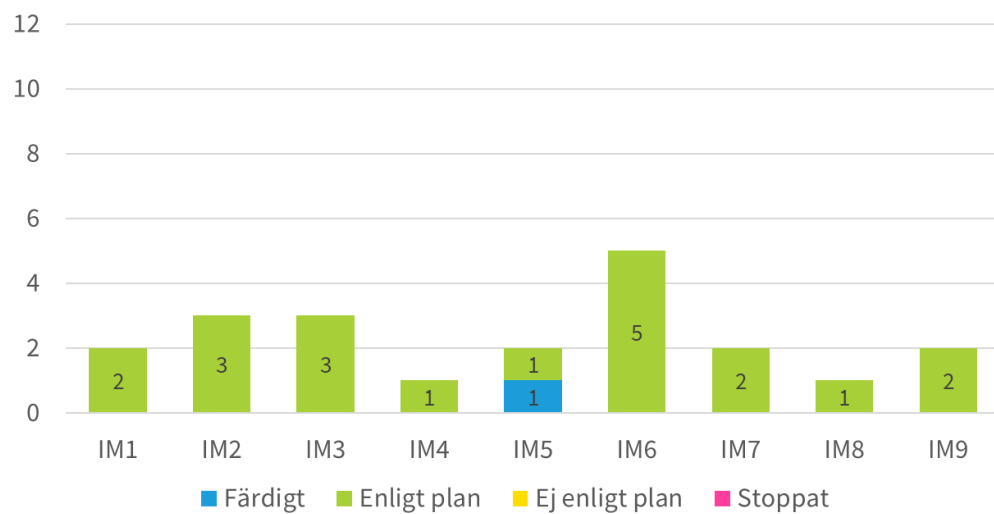
Kommunfullmäktige har lämnat sammanlagt 54 uppdrag till bolag och nämnder. Det handlar om uppdrag i Mål och budget 2021–2023, kvarvarande uppdrag från tidigare års Mål och budget samt tillkommande uppdrag som lämnats vid sidan av Mål och budget. Av dessa uppdrag är 13 färdiga. 32 uppdrag pågår enligt plan, medan nio inte går enligt plan. Följande diagram ger en överblick över uppdragens status och visar hur uppdragen fördelas mellan inriktningsmål. Tre av de äldsta kvarvarande uppdragen är inte fördelade på inriktningsmål och ingår inte i det här diagrammet, men finns med i diagrammet över kvarvarande uppdrag.

Figur 3. Diagram över status för det totala antalet uppdrag fördelade på inriktningsmål.

Uppdrag som ingår i Mål och budget 2021–2023

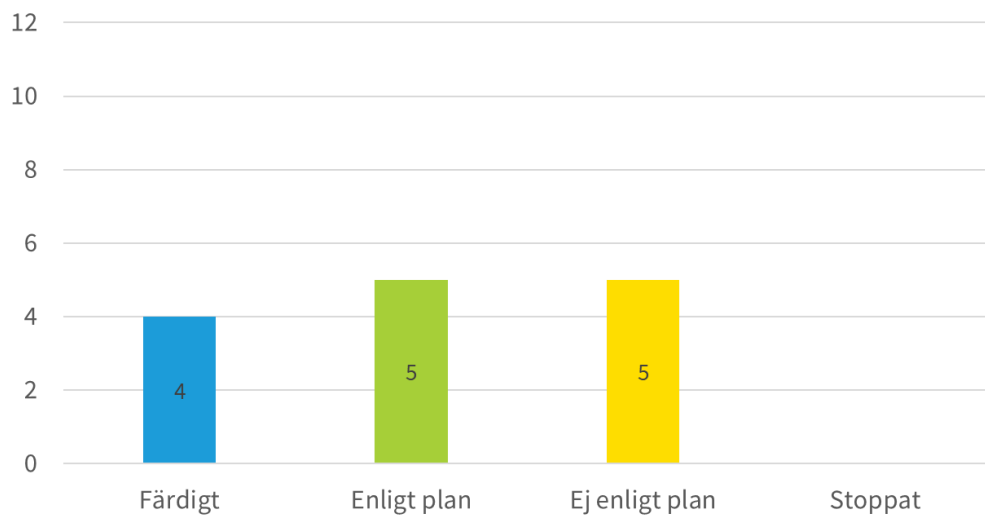
Kommunfullmäktige har lämnat sammanlagt 21 uppdrag till nämnder och bolagsstyrelser i Mål och budget 2021–2023. Av dessa uppdrag är ett färdigt, medan resterande 20 pågår enligt plan.

Figur 4. Diagram över status för uppdragen i Mål och budget 2021–2023 fördelade på inriktningsmål.

Kvarvarande uppdrag från tidigare år

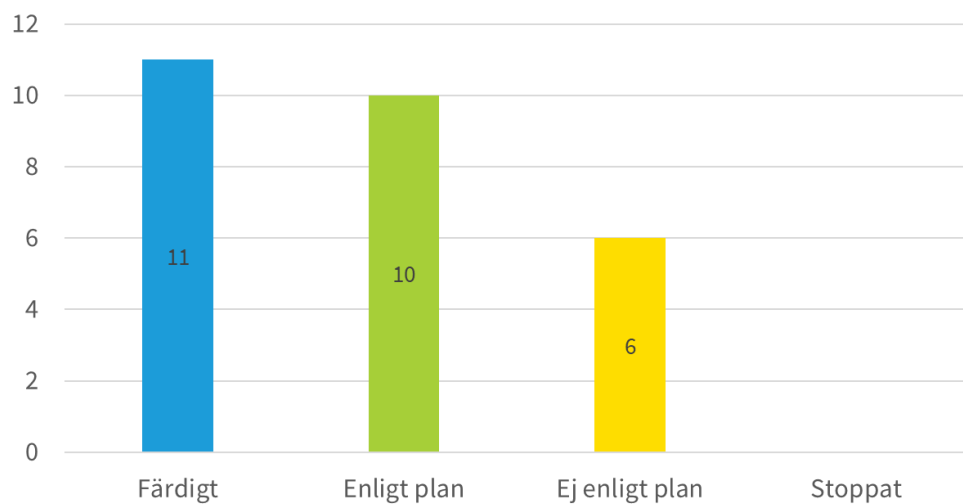
Av de 14 uppdrag som är aktuella från tidigare Mål och budget har fyra blivit färdiga under året. Fem går enligt plan, medan fem inte går enligt plan.

Figur 5. Diagram över status för kvarvarande uppdrag från tidigare år.

Tillkommande uppdrag som beslutats av kommunfullmäktige vid sidan av Mål och budget.

Av de 27 uppdrag som fullmäktige beslutat om vid sidan av Mål och budget har elva blivit färdiga under året, tio pågår enligt plan, medan sex inte går enligt plan.

Figur 6. Diagram över status för tillkommande uppdrag.

Läsanvisning för redovisningar av mål och uppdrag

Nedan redovisas en redogörelse för varje inriktningsmål. För varje inriktningsmål finns uppdrag och indikatorer. Bedömningen av kommunkoncernens måluppfyllnad baseras på nämndernas och bolagsstyrelsernas måluppfyllnad och rapportering på uppdrag, grunduppdrag och indikatorer I bilaga 1 finns en redovisning av vart och ett av kommunfullmäktiges uppdrag.

För bedömningen av måluppfyllnad används något av följande:

Bedömning	Vad bedömningen avser
Helt uppfyllt 	Kommunens verksamhet tycks leda till de resultat som önskas inom målet.
I hög grad uppfyllt 	Kommunens verksamhet tycks till övervägande del leda till de resultat som önskas inom målet.
Delvis uppfyllt 	Kommunens verksamhet tycks delvis leda till de resultat som önskas inom målet.

Tabell 2. Bedömningsgrader av måluppfyllnad.

I bedömningen av status för uppdragen används följande färger:

	Blått	Uppdraget är färdigt
	Grönt	Arbetet med uppdraget pågår enligt plan
	Gult	Arbetet med uppdraget är försenat, de vill säga inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
	Rosa	Uppdraget genomförs inte

Tabell 3. Alternativ för statusbedömning av uppdrag.

Trendpilar för indikatorer sätts enligt följande anvisning:

Teckenförklaring för beskrivning av trend	
	Ökar
	Stabil
	Minskar
	Växlande
-	Underlag för att bedöma trend saknas

Tabell 4. Teckenförklaring för beskrivning av trend.

I vissa fall görs jämförelser med andra kommuner. Om inget annat nämns avses då de kommuner som ingår i resultatnätverket R9, där Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro ingår.

Inriktningsmål 1 Uppsala ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Inriktningsmålet knyter an till flera globala hållbarhetsmål i FN:s Agenda 2030. Kommunen ska verka för att kommunorganisationens ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt och för en god ekonomisk tillväxt i samhället. Kostnader för dagens välfärd ska inte föras över på kommande generationer. Kloka investeringar idag ska ge förbättrade livsmöjligheter i framtiden. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ges lika möjligheter att själva forma sina liv och bidra till näringslivets och samhällets utveckling. Det handlar om att ge kvinnor lika rätt till jämställd och rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället. Kommunen är en stor köpare av varor och tjänster och ska bidra till en hållbar konsumtion och produktion. I det ingår att kommunen ska investera och konsumera på ett sätt som bidrar till att motverka klimatförändring.

Inriktningsmålet bedöms bli i hög grad uppfyllt i slutet av 2021. Kommunen har en ekonomistyrning som även klarar en krissituation och som fortsätter att utveckla jämställdhetsperspektivet. Årets verksamhet förväntas förstärka kommunens ekonomiska ställning. Kommunen arbetar med att stärka förmågan till hållbar upphandling, förbättra företags servicen, öka samutnyttjandet av kommunens lokaler upphandling och jämställd fördelning av kommunens resurser.

Ansvarsfull resursanvändning

God ekonomisk hushållning kräver en ansvarsfull resursanvändning, ett förhållningssätt som ska genomsyra kommunens verksamhet. Ansvarsfull resursanvändning innebär bland annat att kontinuerligt ta tillvara möjligheterna till både effektiviseringar och omprioriteringar och att varje generation ska finansiera sin egen välfärd. Ekonomisk hållbarhet förutsätter också ett framtidsperspektiv som skapar utrymme för investeringar.

Efter den svaga konjunkturvecklingen till följd av pandemin har ekonomin i Uppsala vänt uppåt igen. Men det kommer att dröja flera år innan arbetsmarknaden är återhämtad. Kommunen har under året beslutat om stöd till studentnationer och studentkårer under pandemin och genomfört ytterligare åtgärder för att mildra effekterna av pandemin för det lokala näringslivet.

Arbetet med implementering och vidareutveckling av stödverktyg för projekt- och portföljstyrning har fortsatt. Syftet är att säkerställa att den samlade projektportföljen av samhällsbyggnadsprojekt bidrar till en långsiktigt hållbar ekonomi för kommunen så väl som att möjligheten till ekonomistyrning i enskilda projekt ökar.

Förbättrad företags service och stöd för etablering

Uppsala kommun arbetar långsiktigt tillsammans med näringslivet för att skapa förutsättningar för 2000 nya arbetstillfällen per år i enlighet med handlingsplanen för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023. Arbetet pågår enligt plan, även om aktiviteter har behövt anpassas och ställas om till följd av pandemin.

Efterfrågan på mark och lokaler överstiger utbudet i Uppsala kommun och är ett av de största tillväxthindren för företagen. För att underlätta för företag som vill växa eller etablera sig i Uppsala har en etableringsfunktion startats. Det är en koordinerande grupp för att underlätta större etableringar i kommunen. Funktionen fokus är att

kommunen ska bli bättre förberedd att hantera företagens infrastrukturella krav på mark, va-lösningar och energibehov. Etableringsfunktionen har tagits emot mycket positivt av större företag, företagsparker och fastighetsägare. En markstrategi för näringslivet har även tagits fram för att långsiktigt stärka utvecklingen av mark för verksamheter.

Flera insatser görs för att förbättra kommunens företagsservice. En företagsservicefunktion har startats som hanterar komplexa tillståndsfrågor som berör flera förvaltningar. Information om myndighetsbeslut har formulerats mer i klartext, och dialog med företag förs i utökad grad innan beslut fattas i syfte att öka förståelse och ge utrymme för justeringar. Ett pilotprojekt pågår för att minska sårbarhet och förbättra servicen till företag med stöd av ett kundvårdssystem.

Samordnad hantering av lokaler och fastigheter

Genom bättre samutnyttjande kan kommunens lokalförsörjning effektiviseras och bidra till lägre hyreskostnader för enskilda verksamheter. Möjligheten till samutnyttjande undersöks kontinuerligt vid förändrade lokalbehov. I arbetet med bostads- och lokalförsörjningsplanerna kartläggs möjligheterna till samlokalisering redan inför detaljplaneringen. Arbetet pågår med framtagande av en riktlinje som tydliggör ansvarsfördelningen.

Den 1 september sker verksamhetsöverlåtelser från kommunens verksamheter och berörda dotterbolag till Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB. Syftet med det nya fastighetsbolaget är att uppnå tydligare styrning, utökad samordning och större nytta för idrottsföreningslivet.

Stärkt förmåga till hållbar upphandling

Arbete pågår med att stärka kommunens förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling. Kravställandet har utvecklats inom transporter, maskiner och entreprenader inklusive uppföljning. Utvecklade miljökrav har tillämpats i prioriterade upphandlingar under våren och sommaren. En utmaning är att många miljökrav kan vara kostnadsdrivande och att målkonflikter uppstår. Som stöd för verksamheten har därför en vägledning för hållbarhetskrav inom fastighet och entreprenad tagits fram och en för fordon och transporter är under arbete. Kommunen fortsätter att samarbeta med andra stora IT-köpare för att tydliggöra och skärpa hållbarhetskrav och uppföljning inom IT-upphandlingar.

En jämställd fördelning av kommunens resurser

Ett kommunövergripande arbete pågår med att kartlägga fördelningen av resurser mellan män och kvinnor. Arbetet pågår med en kommunövergripande statusrapport. Utifrån lägesbild och efterfrågan ges riktat stöd till nämnder och bolagsstyrelser. Ett internt samarbete har inletts för att utveckla arbetet med att integrera jämställdhetsperspektiv i bostads- och lokalansaffningsprocessen.

Fördelningen mellan kvinnor och män gällande startade arbetsmarknadsanställningar är jämnt fördelad. Utrikes födda kvinnor är en särskilt prioriterad målgrupp och genom att stärka denna grupp med insatser ökar deras egenförsörjning och ekonomiska frihet.

Utbildnings- och jobbcener planerar sin verksamhet och sitt utbud i dialog med näringslivet för att möta behovet av kompetens och både tillgodose företagens efterfrågan på kompetens och få fler människor i egen försörjning.

Kartläggningar planeras bland annat av fritidsverksamheten för barn och unga och för resurser till de kulturstöd som betalas ut till externa parter. Arbete pågår med jämställt evenemangsstöd och marknadsföring till dam- och herridrott, och att aktivt värva idrottsevenemang med mål om jämställdhet i dam- och herridrott samt åldersklasser.

Inriktningsmål 2 Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Stärkt krisberedskap och trygghets- och säkerhetsfrågor bidrar till Agenda 2030:s mål om hållbara städer och samhällen, där bland annat reduktion av katastrofrisk på alla nivåer är ett av delmålen. En del av att arbeta för fredliga och inkluderande samhällen handlar om att minska alla former av våld, särskilt dödligt våld. Näringslivet behöver ges goda villkor att bidra till en tillväxt som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar över tid. Regeringens handlingsplan för genomförande av Agenda 2030 lyfter vikten av innovationssamarbete för genomförande av målen för hållbar utveckling. Kommunen behöver arbeta med innovationsutveckling och testbäddar i den egna verksamheten tillsammans med näringsliv och universitet för att nå målet om ett mer attraktivt Uppsala och Agenda 2030:s ambitioner. Flera innovations- och utvecklingsprojekt handlar om att utveckla den smarta staden och bidrar därför till att förstärka ekosystem och biologisk mångfald. Agenda 2030:s mål om ekosystem och biologisk mångfald handlar även om att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Inriktningsmålet bedöms bli delvis uppfyllt i slutet av 2021. Pandemin har påverkat verksamheternas förutsättningar att genomföra sina uppdrag och sin service. Besöksnäringen, verksamheter inom kultur, idrott och evenemang är några verksamheter som påverkas stort av de restriktioner som präglar hela uppföljningsperioden januari-augusti.

Trygg och säker kommun

Allt fler insatser med syfte att bidra till ökad trygghet genomförs, till exempel inom samhällsbyggnadsområdet och i områdesarbetet i Gränby/Kvarngärdet och Gottsunda/Valsätra. Kommunen har ingått ett samarbetsavtal med stiftelsen Tryggare Sverige för att öka tryggheten i Gränbyparken och vid utvecklingen av Gottsundaområdet. Stiftelsen arbetar med att stärka samhällets förmåga att hantera komplexa och svårlösta problem som omger brott och otrygghet.

En utvärdering av kommunala ordningsvakter visar att de är ett positivt och i dagsläget nödvändigt inslag i Uppsalas gatubild. Utvärderingen visar även att en föräldrad lagstiftning och invecklat sätt att söka tillstånd för ordningsvakter har försvårat för kommunen.

Kommunens förmåga att hantera kris har utvecklats under pandemin. Kommunen har blivit bättre på att samordna kommunikation och information till allmänheten med andra samhällsaktörer. Kommunen har även förbättrat förmågan att samarbeta med civilsamhället under en kris. Kommunens första kriskök är snart färdigställt och ett nödlager förbereds för att kunna tillhandahålla måltider i kris över en längre tid.

Arbetet med krigsorganisation har fördröjts med anledning av pandemin, men drar igång under hösten. En ledningsplan för höjd beredskap tas fram och bedöms vara klar 2021. Det nya stadshuset får ett säkerhetsskydd och en lösning för säkra digitala möten är under införande.

Kommunen samverkar inom kommunkoncernen och med civilsamhälle, näringsliv och myndigheter för att förebygga kriminalitet och normbrytande beteende med särskilt fokus på ungdomar och unga vuxna. Det handlar bland annat om att motverka välfärdsbrott, skapa tryggare fysiska miljöer och fokusera på barn och ungdomar som har riskbeteenden och socialt destruktiva mönster. En kraftsamling och samordning av insatser sker med stöd av handlingsplan för trygghet och säkerhet, handlingsplan för Gränby och Kvarngärdet, det omfattande samverkansarbetet i Gottsunda/Valsätra samt samverkansöverenskommelsen med Polisen och medborgarlöftet för Uppsala resecentrum.

Kultur, idrott och digitala lösningar

Kommunen arbetar för att kulturen ska vara en viktig del av stads- och landsbygdsutveckling genom att främja tillgången till ytor för kulturverksamhet och utforma metoder för att göra invånarna mer delaktiga i kulturplaneringen. Kultur- och kulturmiljöfrågor lyfts mer tydligt i arbetet med revideringen av översiktsplanen och ingår som viktiga delar bland annat i den fördjupade översiktsplanen för de sydöstra stadsdelarna. Förberedelser pågår inför ansökan om europeiskt kulturhuvudstadsår 2029 samt bo- och samhällsbyggnadsexpo inom ramen för Plus-stadskonceptet. Initiativen stödjer varandra och visar på hur kultur kan vara en motor för stadsutveckling och hur stadsutveckling kan bidra till kulturens utveckling.

Ett allaktivitetshus i Gränby är under framväxt och samverkan sker med föreningar som är verksamma i Gränby. En områdesgrupp är etablerad i Gränby och flera grupper med fastighetsbolag har nyligen startats. Kommunen har även påbörjat en fördjupad utredning om ett allaktivitetshus i Gottsunda. Under sommaren ordnades Summer Zone vid Studenternas bandyplan. All aktivitet var gratis för att få barn och ungdomar mer aktiva och för att verka för en mer inkluderande och jämlik fritid. På området fanns också Fritidsbanken som lånade ut utrustning gratis.

Föreningslivet har utvecklat sina verksamheter för att så långt som möjligt behålla aktiviteter och medlemmar under de förutsättningar som pandemin har fört med sig. Pandemin har kraftigt försvårat för Uppsalas olika scener och museer. I så stor utsträckning det gått har fritids-, idrotts- och kulturverksamheter verksamheter genomförts digitalt, utomhus eller med begränsade öppettider och antal deltagare.

Samtidigt som digital teknik använts mer intensivt under pandemin pågår det ett långsiktigt arbete med att göra Uppsala till en av Europas mest digitala platser år 2050. En e-tjänsteportal för lansering av digitala tjänster är färdig och håller på att testas. Kommunen deltar i nationella initiativ inom IT-arkitektur, öppna data och sakernas internet i syfte att verka för en nationell utveckling av gemensamma tjänster och standards.

Inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

FN har som mål att väsentligen öka andelen förnybar energi och att fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet till år 2030. För Sveriges del är transportsektorn den stora utmaningen kring förnybar energi. Agenda 2030 betonar vikten av att minska städernas negativa miljöpåverkan per person, att stärka motståndskraft och förmåga till anpassning till klimatrelaterade faror samt att integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå. I Uppsala är målsättningen att vara fossilfri 2030 och klimatpositiv 2050. För att nå dit behöver kommunen ta vara på innovationskraft, smarta lösningar och digitaliseringar i samverkan med näringsliv och andra goda krafter. Agenda 2030 strävar efter att stärka positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att förbättra den nationella och regionala utvecklingsplaneringen. Trygghet och social inkludering ska främjas.

 Inriktningsmålet bedöms bli delvis uppfyllt i slutet av 2021. Även om det pågår stora insatser för omställningen till ett hållbart samhälle sker det inte i tillräcklig takt för att kommunen ska nå målsättningarna om att vara fossilfri 2030 och klimatpositiv 2050.

Öka takten i klimatomställningen

Klimatomställningen är brådskande. Under 2021 har samverkan inom kommunkoncernen och det gemensamma ansvaret för att klara klimatutmaningarna stärkts. Utmaningar i arbetet framåt är bland annat att hantera målkonflikter som uppstår, att kommunikativt göra klimatarbetet konkret och hanterbart samt att mäta och koppla effekter till genomförda och planerade åtgärder.

Uppsala kommun har tillsammans med Uppsala klimatprotokoll drivit ett projekt för att utarbeta en klimafärdplan för Uppsalas långsiktiga klimatmål. Arbetet har varit komplext och målet om en heltäckande färdplan har inte uppnåtts. Projektet har haft stort fokus på innovation och systemskiften, vilket vidareutvecklas inom befintlig verksamhet och i samverkan med Viable Cities program Klimatneutrala städer 2030. Slutsatser och rekommendationer arbetas in i kommunens styrning inom klimatområdet, i samband med revidering av miljö- och klimatprogrammet.

Under våren anordnades Uppsala Klimatvecka med temat hållbar konsumtion och livsstil med syfte att mobilisera och engagera en stor bredd av Uppsalas föreningsliv och företag. Det har lagt en grund för fortsatt dialog med medborgare och civilsamhället kring klimatomställningen.

Hållbar samhällsbyggnad

Inom stadsbyggnadsverksamheten har fokus stärkts på minskad klimatpåverkan i bland annat planering, utformning av markanvisningstävlingar och i projektstyrning. Under perioden har en ansökan tillsammans med IVL Svenska Miljöinstitutet AB beviljats för framtagande av verktyg för att beräkna klimatpåverkan i detaljplaneskedet.

Kommunen arbetar med att ta fram ett förslag till en ny avfallsplan som handlar om att minska avfallsmängderna, öka återanvändningen, öka materialåtervinningen och göra medborgarna mer delaktiga i avfallshanteringen.

En fördjupning har gjorts kring VA-frågor i samarbete med Regeringskansliet och Knivsta kommun. Syftet är att studera olika alternativa framtida avloppslösningar och ett potentiellt framtida samarbete mellan Uppsala och Knivsta kommun.

Hållbara transporter

Kommunen har påbörjat arbetet med strategisk kollektivtrafikplanering tillsammans med Region Uppsala. Bland annat ska det utredas hur tekniska plattformar kan utformas och nyttjas för såväl kollektivtrafik som andra mobilitetslösningar, såsom hyrsystem av cyklar, elsparkcyklar med mera. Ett Vinnovaprojekt pågår också för att hitta lösningar för hur gång- och cykelflöden kan studeras i större detalj. Syftet är bland annat att bättre kunna planera för gång, cykel, och andra hållbara mobilitetslösningar.

Utsläppen har minskat genom fortsatt utbyte av fossila fordon och ruttoptimering av kommunens interna transporter. En jämförelse av koldioxidutsläpp från kommunens lätta fordon januari till juni 2021 med samma period 2020 visar en minskning med 131 ton. Utsläppen för tunga lastbilar och maskiner har samtidigt ökat med 8 ton, vilket bland annat beror på att det under perioden endast funnits ett tankställe för HVO100.

I samverkan med Region Uppsala och privata aktörer inom godstransportsektorn som är medlemmar i Uppsala klimatprotokoll, har arbete påbörjats med elektrifiering av tunga transporter. Arbetet fokuserar på hur elektrifieringen av kollektivtrafiken kan gynna elektrifiering av andra tunga transporter, och ska mynna ut i en rad konkreta åtgärder för att åstadkomma detta.

Mer effektiv energiförsörjning

I effektmarknaden CoordiNets, ett EU-finansierat projekt, sista säsong kommer fyra kommunala bolag att bidra med effekt. Effektmarknaden bidrar till att lösa kapacitetsbristen i Uppsalas elnät genom att avlasta elnätet när det är ansträngt.

EU-projekt Coben (Community Benefits of Civic Energy) stödjer skapandet av fler energigemenskaper som kan bidra till effektivare nätutnyttjande. En undersökning genomförs för få till stånd ett säkert delande av data över elanvändning med testbädden Live-in Smartgrid. Tillsammans med Uppsala universitet har kommunen även beviljats medel för ett projekt som ska utforska energigemenskaper och dess funktion i samhälle.

Stärkt förmåga till innovation

Kommunen arbetar på olika sätt för att stärka innovationsförmågan. Ett digitalt innovationslab har byggts upp och testats i tre projekt inom områdena samskapande dialog, effektdelning samt grävstillstånd. Innovationslabbet bidrar till att öka innovationskraften i projekten. För att hjälpa projekten framåt kopplas stöd på från andra delar av kommunkoncernen, universitetet och andra externa aktörer.

Affärsutveckling i samverkan med näringslivet, akademien och organisationer har samlats i en innovationsprojektportfölj med 40 projekt. Att använda kommunens organisation som testbäddar ingår som del av portföljen. Tio av portföljens projekt har

initierats inom samarbetet med Ignite public som syftar till att matcha behov och utmaningar i offentlig sektor med innovativa lösningar i nystartade företag.

Skydd av vatten och biologisk mångfald

I mars beslutade kommunfullmäktige om reviderat vattenprogram för Uppsala kommun med tillhörande handlingsplan. I handlingsplanen ingår åtgärder för att säkra grundvattenförekomsterna i kommunen. En uppdatering är påbörjad av känslighetskartan som syftar till att säkra framtidens dricksvattenförsörjning.

Arbete pågår med att ta fram en riktlinje för ekologisk kompensation för att motverka förluster av biologisk mångfald i fysisk planering och tillståndsgivning samt en handlingsplan för biologisk mångfald för att främja och utveckla robusta naturmiljöer. Ett nytt planeringsverktyg används för att stärka och utveckla ekosystemtjänster.

Inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Det globala målet om minskad ojämlikhet innehåller flera delmål som handlar om att skapa ett mer jämlikt samhälle 2030. Det handlar till exempel om att möjliggöra för alla människor – oavsett ålder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning eller socioekonomisk bakgrund – att bli inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet. Barns utveckling och en snabb och jämställd integration är av särskild vikt för social hållbarhet. Uppsala ska vara ett bra samhälle att åldras i. Tillsammans med föreningsliv och näringsliv ska kommunen skapa förutsättningar för god hälsa, demokratiska värderingar och minskade klyftor i befolkningen.

Inriktningsmålet bedöms bli delvis uppfyllt vid årets slut. Tre av kommunfullmäktiges fem uppdrag inom inriktningsmålet löper på enligt plan och resterande två är färdiga. Ojämlikheten i levnadsvillkor ökar mellan individer och bostadsområden. De som redan före pandemin hade det sämre ställt ekonomiskt, på arbetsmarknaden och hälsomässigt har drabbats hårt av pandemin. Även om restriktionerna har eller är på väg att lyftas finns en risk att pandemin har haft en långsiktigt negativ inverkan på folkhälsan i utsatta grupper.

Lyckad integration

Uppsala är en kommun som är öppen mot omvärlden och som vill ta ansvar för en effektiv och bra integration. Det görs bland annat genom att ta tillvara den kompetens som kommer till kommunen via de nyanlända och stödja dem till en snabb etablering. En analysrapport har tagits fram för att följa ett antal indikatorer inom området integration. Årligen ska en kommunövergripande resultatredovisning tas fram avseende utvecklingen av integrationen i Uppsala som baseras på dessa indikatorer.

Kommunens arbetsmarknadsverksamhet riktar särskilt arbetsmarknadsinsatser till boende i Gottsunda/Valsätra respektive Gränby/Kvarngärdet och har öppen verksamhet i dessa bostadsområden där individer kan få stöd i vägen till arbete. Antalet boende i Gottsunda/Valsätra respektive Gränby/Kvarngärdet som har en arbetsmarknadsinsats eller arbetsmarknadsanställning har ökat första åtta månaderna i år jämförelse med samma period föregående år liksom antal personer som avslutats till arbete eller studier. Många nämnder och bolag tar emot personer i

behov av en arbetsmarknadsanställning, detta bidrar till att stärka långtidsarbetslösa och nyanländas position på arbetsmarknaden.

Förbättrad hälsa

Uppsalas befolkning har en bättre hälsa än invånare i jämförbara kommuner. Antalet dagar som olika typer av sjukersättningar betalats ut kallas i statistiken för ohälsotalet. Sett över tid fortsätter ohälsotalet att minska och den självupplevda hälsan är förhållandevis hög i Uppsala. Det finns dock skillnader. Män har fortfarande en bättre hälsa än kvinnor och skillnaderna mellan olika bostadsområden är fortfarande påtagliga.

Orsakerna till psykisk ohälsa är komplexa och psykisk ohälsa berör många offentliga verksamheter. Kommunen behöver därför samverka för att utveckla insatser och lösningar som främjar psykisk hälsa. Samverkan med Region Uppsala och länets kommuner sker bland annat genom närvårdssamverkan och närvårdsteamet. Närvårdsteamet arbetar med förebyggande insatser för målgruppen som har eller tror sig ha en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Samordnad individuell planering (SIP) används för personer med psykisk ohälsa för att flera verksamheter och myndigheters planering ska fungera som en helhet för den enskilde. Kommunen har ett samarbete med föreningarna Fredens hus och Fyrisgården för att genomföra ett projekt för ökad psykisk hälsa bland ungdomar med psykisk funktionsnedsättning.

Antalet orosanmälningar rörande barn och unga 0–20 år är tolv procent högre de första tre månaderna 2021 jämfört med motsvarande period 2020. Antalet orosanmälningar där barn och ungdomar misstänks ha utsatts eller har bevittnat våld är högre än tidigare, det är även anmälningar om psykisk ohälsa både hos föräldrar samt barn. Anmälningar gällande hedersrelaterat våld och förtryck har också ökat jämfört med tidigare år. När det gäller våld i nära relation är antalet dygn i placering för de tre första månaderna i år 15 procent högre jämfört med motsvarande period 2020. Det är svårt att bedöma vad som är en konsekvens av pandemin och vad som är en del i den utveckling som pågått under en längre tid.

Analysrapport för barn och ungas psykiska hälsa i Uppsala godkändes av kommunstyrelsen i juni 2021. Rapporten beskriver barn och ungas psykiska hälsa i Uppsala och ger en nulägesbild avseende arbetet som pågår inom Uppsala kommun. Analysrapporten belyser ett flertal områden där satsningar bör ske för att främja barn och ungas psykiska hälsa och förebygga psykisk ohälsa. Syftet med rapporten är att ge ett underlag till Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser för att prioritera och planera arbetet för att främja barn och ungas psykiska hälsa. Måluppfyllelsen kommer att följas årligen genom indikatorer som syftar till att ge en övergripande bild av utvecklingen inom de områden som lyfts.

Personer med funktionsnedsättning har drabbats av samma konsekvenser av pandemin som den övriga befolkningen, i form av restriktioner och fysisk distansering. Samtidigt har nedstängningen av dagliga verksamheter och träffpunktsverksamheter ytterligare ökat isoleringen hos dessa personer, som redan före pandemin ofta hade begränsade sociala kontakter. Isoleringen har även ökat bland personer med personlig assistans, bland annat på grund av att stödet begränsats. Det har även förekommit att assistansanvändare valt att isolera sig på grund av oro för smitta. Detta har sin grund i att många tillhör en riskgrupp som löper störst risk att drabbas av särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. Ensamheten kan leda till sämre psykiskt

mående. Den psykiska ohälsan är sedan tidigare högre bland personer med intellektuell funktionsnedsättning och autism än i den övriga befolkningen.

God vattenkvalitet är basalt för en god hälsa. Kommunen deltar i den nationella dricksvattenkontrollgruppen som leds av Livsmedelsverket för att göra Sveriges och Uppsalas dricksvattenkontroll bättre och mer effektiv. Kommunen driver ett omfattande arbete för att utveckla dricksvattenkontrollen.

Kommunen har tagit ett samlat och bredare grepp om arbetet med mänskliga rättigheter för att få ett starkare genomslag i kommunen. Arbete pågår med att ta fram organisering och form för en kommunövergripande uppföljning inom området.

Kommunen har arbetat aktivt med rådgivning, information och tillsyn för att motverka spridning av covid-19. Digitala träffar har skett med såväl näringsliv som studentkårer och nationer. Samverkan har skett med andra myndigheter bland annat polisen och länsstyrelsen.

Uppskattade rekreationsområden

Kommunens allmänna verksamhetsytor, parker och friluftsområden är välskötta och välbesökta. De ska inbjuda till såväl spontan rörelse som planerad träning i lekplatser, utegym, spår, leder och spänger. Parker och friluftsområden har varit mycket välbesökta och uppskattade under pandemin. Även kommunens friluftsbad har varit mycket välbesökta under sommaren och har gett goda förutsättningar för rekreation och återhämtning. Olika aktiviteter har genomförts för att öka andelen som går och cyklar till förskola, skola och fritidsaktiviteter.

För att möjliggöra ett långsiktigt idrottande pågår flera stora utvecklingsprojekt inom lokalförsörjningsplanen för idrotts- och fritidsanläggningar. Syftet är ett multinyttjande av både mark och anläggningar samt att säkra mark för idrottsändamål i tidiga skeden i stadsbyggandet. För övrigt utvecklas driften av kommunens idrotts- och fritidsanläggningar för att skapa trygga och välkomnande platser att verka och vistas i.

Inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Agenda 2030 pekar på att fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Alla länder behöver inkluderas oavsett deras ekonomiska status, eftersom fattiga människor även finns i rika länder och medelinkomstländer. Det globala målet om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt lyfter fram vikten av att verka för en tillväxt som är inkluderande och långsiktigt hållbar och för en full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Ett av delmålen handlar om att till 2030 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar. Ett annat delmål är att till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunskande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap. Agenda 2030 lyfter även fram betydelsen av fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder.

Inriktningsmålet bedöms bli delvis uppfyllt vid årets slut. Tre av kommunfullmäktiges fem uppdrag inom inriktningsmålet är färdigt, ett löper på enligt plan och ett uppdrag är försenat. Den långsiktiga hållbara bostadsförsörjningen tycks gå enligt plan. Hög arbetslöshet och en hög långtidsarbetslöshet som effekt av

pandemin har dock försvårat uppsalabors inträde på arbetsmarknaden och det finns utmaningar med att öka sysselsättningen.

Kontinuerligt byggande

Nyproduktionen av bostäder har de senaste 40 åren legat på i genomsnitt 1 000 bostäder per år i Uppsala kommun. Den demografiska utvecklingen gör tillsammans med det ökande intresset för investeringar i lokaler och bostäder i Uppsala att takten i samhällsbyggandet är fortsatt hög. Trots pandemin har efterfrågan på att bygga nya bostäder eller att bygga ut sin bostad varit hög under 2021. Antal bostäder som har beviljats bygglov är efter ett halvår nära målet för helår, det vill säga 2 300 bostäder. Närmare 800 av dessa ligger i Rosendal. Antalet bygglov för hyresrätter har varit större än normalt, exempelvis är tre av fyra bygglov som har beviljats i Rosendal hyresrätter. Det har även varit en ökning med 50 procent i antalet beviljade bygglov för villor på landsbygd. Detaljplanläggningen har hittills gett ett tillskott med 1 600 bostäder i antagna detaljplaner. Målet för helår är cirka 2 500 bostäder. Planläggningen och bygglovgivningen har anpassats för att även möjliggöra bostäder till lägre kostnad, för att möta efterfrågan. Flera bostäder i Rosendal och Gränby är framtagna med den målsättningen.

Det råder ett underskott på småhusbyggande i förhållande till efterfrågan i Uppsala. Kommunen äger och har på senare år förvärvat mark som kan vara lämplig för ny bebyggelse i flera av tätorterna. Kommunen behöver därför nu mer aktivt understödja tätortsutvecklingen och möjligheten för den enskilde att själv bygga småhus, köpa nyckelfärdigt hus eller flytta från småhus till närbelägen lägenhet. En bostadsatsning på landsbygderna har initierats för att säkra byggnation enligt landsbygdsprogrammet. Planreserven i de utpekade tätorterna är cirka 400 bostäder, vilket stämmer med mål i översiktsplanen. Drygt 300 bostäder beräknas tillkomma på landsbygderna i pågående planer under året.

På landsbygderna planeras för drygt 2 000 bostäder i Björklinge, Bälinge, Storvreta, Gåvsta, Gunsta och Vattholma. En detaljplan har antagits i Bälinge med 50 bostäder. En detaljplan för utveckling av södra Storvreta med såväl småhus, radhus, flerfamiljshus och skola har varit på granskning. Byggstarter är planerade för nyproducerade studentlägenheter i Fälthärens, Kåbo, under 2021. Planerad byggstart för ordinarie lägenheter och lägenheter för bostad med särskild service (LSS) i Bälinge kommer med största sannolikhet igång först 2022.

Planberedskap för näringslivets behov har varit högt prioriterat under året. Detaljplan för Fullerö verksamhetsområde har godkänts och kommer att bidra med ett stort tillskott av mark för verksamheter. Magasin X och Hus 9 vid Ångströmlaboratoriet är viktiga tillskott bland kontor och undervisningslokaler som har färdigställts. Regionens bussterminal för stadsbussarna har nu blivit klar att ta i bruk. Tillskott av skolor och förskolor är viktigt i en växande stad. Detaljplan för Almtunaskolan har antagits under året, vilket är ett viktigt tillskott av skol- och förskoleplatser.

En bostadsmarknad för alla

I juni 2021 beslutade kommunfullmäktige om Bostad för alla som innefattar program och handlingsplan för bostadsförsörjningen. Programmet förtydligar inriktningen för Uppsala kommuns arbete för bostadsförsörjningen där det övergripande syftet är allas rätt till en god bostad och en god boendemiljö. Ett brett samarbete inom kommunen

och med externa aktörer har byggts upp under arbetet med programmet vilket stärker möjligheterna i genomförandet.

Kommunen arbetar för att förebygga hemlöshet genom ett utökat uppsökande vräkningsförebyggande arbete. Andelen bostadssociala kontrakt fortsätter att minska främst genom ett aktivt arbete med att bedöma biståndsbehovet och möjligheterna att kunna ta över hyreskontraktet eller flytta till annat boende. Efterfrågan på tillfälligt boende på kommunens härbärgen har under året varit högt. Det gäller främst personer med en missbruksproblematik. Kommunen arbetar med att erbjuda stöd med att komma ifrån missbruket och hjälp med ett boende, främst stödboende.

Kommunen arbetar med att förbättra och effektivisera vård- och boendekedjan för vuxna, med målsättningen att tillhandahålla ett boendestöd som är hållbart för den enskilde och som utgår från dennes behov. På så vis kan kostnadsdrivande och långa insatslösningar undvikas och resurser kan användas på ett effektivare sätt.

Det forskningsnära samarbetet med Uppsala universitet för att hitta nya lösningar för bostäder med lägre boendekostnad fortsätter. En kartläggning pågår kring behov och efterfrågan av olika boendetyper för äldre. Resultatet ska ge underlag för kommande planläggning, markanvisningar och andra bostadsförsörjningsåtgärder.

En arbetsmarknad för alla

Pandemin och de smittspridningsbegränsande åtgärderna har slagit hårt mot sysselsättningen. I Uppsala märktes effekterna tidigt inom såväl handeln som besöksnäringen. Uppsalas näringsstruktur är dock relativt konjunkturokänslig. Detta har varit en styrka vid tidigare kriser och förmodligen även vid den här. Krisen kommer med stor sannolikhet att påskynda en strukturomvandling vilket påverkar hur många arbetstillfällen som återskapas nu när restriktionerna tas bort. Det kommer att finnas behov av att stödja personer som inte kan gå tillbaka till sina tidigare arbeten. Samtidigt kommer det att uppstå nya eller utökade behov inom branscher där det redan är brist på arbetskraft.

Uppsala kommun arbetar långsiktigt tillsammans med näringslivet för att skapa förutsättningar för 2 000 nya arbetstillfällen per år. Kommunens näringslivsstödande samarbetspartners har under pandemin fått anpassa och ställa om sin verksamhet och sina erbjudanden till ökad digitalisering och delvis nya målgrupper. Kommunen har i dialog med berörda aktörer identifierat flera områden för hur kommunen på kort och lång sikt kan stödja näringslivet med kompetens. Under hösten kommer branschrådsmöten att arrangeras i syfte att inhämta behoven i olika branscher.

Flera initiativ pågår för att främja arbetet med internationalisering inom frågor viktiga för näringslivet. Projektet för talangattraktion går ut med information till målgruppen och till arbetsgivare om möjligheter till rådgivning, mötesplatser, planerade utbildningstillfällen och andra aktiviteter. Ett treårigt avtal har även tecknats med Uppstart om att fortsätta att utveckla plattformen för möten mellan lokala startups och internationella investerare.

Många steg har tagits under året för att bereda fler uppsalabor inträde på arbetsmarknaden, bland annat har ett utbildnings- och jobbcenter etablerats i Gränby/Kvarngärdet. Genom ökad närvaro och högre tillgänglighet får fler möjlighet att finna en mer effektiv väg mot arbetslivet. Antalet personer som får stöd från kommunens arbetsmarknadsverksamhet ökar och antalet individer som avslutas till arbete eller studier är högre än föregående år. Under årets första sju månader har mer än dubbelt så många arbetsmarknadsanställningar med stöd av

arbetsmarknadsverksamheten påbörjats jämfört med samma period föregående år. Kommunen har under samma period gett dubbelt så många individer kompletterande insatser till sfi-studierna (svenska för invandrare) för att underlätta etableringen på arbetsmarknaden jämfört med föregående år.

Kommunens garanti att erbjuda alla ungdomar i årskurs 9 ett sommarjobb har uppfyllts. Under sommaren genomfördes även bland annat ett samarbetsprojekt för att erbjuda äldre ungdomar sommarjobb som strandvärdar. Genom tidiga satsningar på sommarjobb förbättras ungdomars erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv.

Hög arbetslöshet och en hög långtidsarbetslöshet som effekt av pandemin har försvårat kommunens arbete med att stödja personer till arbete och egen försörjning. Det utåtriktade arbetet som företagskontakter och jobbmässor har påverkats då behovet av nyrekryteringar varit lägre hos många arbetsgivare och delar av kommunens egen arbetsmarknadsverksamhet har varit stängda under våren för att bryta smittspridningen. Samtidigt finns signaler om en återhämtning av arbetsmarknaden och branscher som tidigare varslat börjar rekrytera vilket kan ge nya möjligheter för uppsalabor att komma i arbete. Arbetslösheten, som i kommunen ökade kraftigt under 2020 i spåren av pandemin, har minskat något under 2021. Långtidsarbetslösheten har dock inte minskat.

Det är fortfarande en stor skillnad mellan hur vanligt det är att inrikes och utrikes födda personer har ett arbete, men skillnaden minskar över tid. Andelen invånare mellan 17–24 år som varken studerar eller arbetar minskar och är lägre i Uppsala än genomsnittet för jämförbara kommuner. Andelen invånare i Uppsala som bor i hushåll med ekonomiskt bistånd fortsätter att minska trots pandemin, från 5 procent 2019 till 4,7 procent 2020. Andelen nyanlända som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera minskar men är i linje med jämförbara kommuner.

Inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Agenda 2030:s mål 4 handlar om att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och att främja livslångt lärande för alla. Utbildningsfrågor ska ses utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbetsliv och samhällsliv. All utbildning ska främja värderingar, kunskaper och färdigheter som bidrar till hållbar utveckling.

Inriktningsmålet bedöms bli i hög grad uppfyllt i slutet av 2021. Arbetet med uppdragen pågår enligt plan och de förväntas bli färdiga under planperioden. Insatser till beslutad strategi för likvärdighet går enligt plan och de flesta utbildningsresultaten ligger på samma nivå som föregående år. Pandemin har dock fått effekter på exempelvis genomströmningstider, arbetsplatsförlagt lärande och möjlighet till öppen förskola.

En lyckad skolgång

En lyckad skolgång är grunden för människors möjlighet till egen försörjning och att utvecklas som självständiga individer. Kommunen fortsätter utveckla undervisningsuppdraget i förskolan bland annat i samarbete med Uppsala universitet.

Kommunen arbetar även med att förstärka stödet för barn och unga i behov av särskilda insatser på grund av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

En viktig del av en lyckad skolgång är att elever känner sig trygga och har studiero i skolan. Kommunen fortsätter sitt arbete med att öka tryggheten i och omkring skolan. Skola och skolmiljön är exempelvis i fokus när det gäller utredningar kring kamerabevakning och väktare. Skolan, ungdomsjouren och fritidsverksamheten fortsätter att utveckla sitt samarbete med polisen för att öka tryggheten och förebygga att unga hamnar i utanförskap och kriminalitet.

Socialarbetare i skolan fyller en viktig funktion att fånga upp barn som behöver aktiviteter eller annat stöd. En god samverkan mellan olika delar av kommunen är en framgångsfaktor för att stärka stödet till elever med stort stödbehov samt att stödja så att flera barn i social utsatthet ska klara sin utbildning. Samverkan har förstärkts genom bildande av en särskild styrgrupp och arbetsgrupp från olika delar av kommunen. När det gäller samverkan kring ungdomar 16–20 år som varken arbetar eller studerar påbörjades ett utökat kommungemensamt arbete under våren.

Enligt kommunens uppföljning är den största andelen elever i årskurs 9 i grundskolan (kommunal skola) 2021 trygga i skolan, det är i princip samma nivå som 2020 (90,6 procent).

En kunskapsskola för alla

Kommunen tog under 2020 fram en integrationsrapport där det framgår att barn till utrikesfödda föräldrar i låg grad deltar i förskola, fritidshem och fritidsklubbar. Kommunen har nu utökat sitt arbete för att främja att fler barn till utrikesfödda föräldrar går på förskola, fritidshem och fritidsklubb. Kommunen genomför bland annat en analys över deltagande i fritidsklubb och utifrån slutsatserna av analysen ska sedan lämpliga åtgärder genomföras för att nå fler barn. Kommunens socialtjänst arbetar även aktivt med att informera klienter om barnomsorg och hjälper till med ansökningar. Andel barn 1–5 år som är inskrivna på förskolan har legat på princip samma nivå 2016-2020, drygt 80 procent.

Förskolorna har varit drabbade i olika omgångar av pandemin. Upprätthållandet av utbildning enligt läroplanen blir svår när en enskild förskola drabbas hårt av pandemin. Under en sjukdomsperiod på en förskola blir verksamhetens fokus inriktad mer på lek och omsorg och en minskning av förskolans undervisningsdel. Några förskolor har också fått hålla stängt under vissa perioder och öppen förskola har bedrivits i begränsad omfattning. Det har varit stor försiktighet vid inskolning och uppstarten av läsåret. Öppen förskola har bedrivits i begränsad omfattning men nu har mindre grupper med föräldrar och barn börjat träffas inomhus, men med en beredskap att återigen ha aktiviteterna digitalt eller utomhus. Olika utvecklingsinsatser som pausats under pandemin förväntas snart att återupptas.

Genom kostnadsfria föreställningar för skolklasser bidrar Stadsteatern till barns och ungas lärande och utveckling. Även under pandemin har Stadsteatern satsat stort på verksamhet för barn och unga, bland annat uppsökande föreställningar för förskolor och skolor.

Andel elever i årskurs 6 (lägeskommun) som uppnått kunskapskraven i alla ämnen minskade 2020 jämfört med tidigare år. En strategi för likvärdighet har antagits och många insatser har påbörjats för att generellt höja utbildningsresultatet men även riktade insatser för förskolor och skolor med större utmaningar har påbörjats. Dessa insatser förväntas ge synligt resultat först på längre sikt.

Gymnasieutbildningen har från höstterminen 2021 återgått till klassrumsundervisning. Återgången har förberetts av rektorerna genom uppdaterade risk- och konsekvensanalyser och beslut om lokala åtgärder. Det kan gälla exempelvis anpassningar i starttider, utomhusidrott, klassvisa uppstarter, utomhusaktiviteter i undervisningen och mattider.

Betygsresultaten för läsåret 2020/21 visar en stabil utveckling i grundskolan där andelen behöriga till gymnasiet ligger på motsvarande nivå som föregående år för den kommunala huvudmannen. Pandemin har lett till stora utmaningar inom gymnasieutbildningen som har behövt bedriva stor del av undervisningen på distans. De kommunala gymnasieskolornas betyg visar ändå en uppgång för läsåret 2020/21 både när det gäller andel med gymnasieexamen och genomsnittlig betygspoäng. Tyvärr har andelen elever som avbrutit eller behöver förlänga sina studier ökat från 8 procent 2020 till 12 procent 2021, vilket pekar på att genomströmningsgraden på tre år kommer att sjunka för Uppsala kommun. Sommargymnasiet hade ett högre antal deltagare i år och planer finns för centrala insatser under hösten med läsläsning, lördagsgymnasium och höstlovsskola. Skolorna håller på att sammanställa behovet av extra insatser under hösten. De extra statliga stödpengarna som har tilldelats gymnasiet kommer att användas för att finansiera ovan beskrivna insatser.

Vuxenutbildningen ska ge förutsättningar för ett livslångt lärande, god livskvalitet och minskade kunskapsklyftor. För att förbättra elevers måluppfyllelse inom vuxenutbildningen har bland annat vissa särskilda fokusområden identifierats för att öka systematiken och kvaliteten i utbildningarna. Kommunen har under året genomfört insatser för att öka genomströmningen av elever inom sfi-utbildningen (svenska för invandrare). Pandemin har inneburit utmaningar för exempelvis elever inom sfi att klara sina studier på distans. Den genomsnittliga genomströmningstiden inom sfi har blivit något längre under perioden som utbildningen skett på distans, samtidigt finns det elevgrupper som gått snabbare genom vissa kurser. Den längre genomströmningstiden är en orsak till högre kostnader för sfi.

Inom vuxenutbildningen har verksamheterna under pandemin utvecklats när det gäller användandet av digitala hjälpmedel och en anpassad pedagogik. Dessa lärdomar ligger till grund för fortsatt utveckling av det flexibla lärandet exempelvis fjärrundervisning.

En god hälsa i skolan

Under hösten får fler skolor tillgång till utbildning för elevhälsoteam och tillgången ökar ytterligare under 2022. Kompetensutvecklande träffar i respektive kompetens inom elevhälsan utökas till tre gånger per termin i och med hösten 2021. Ett arbete pågår med att säkerställa att varje skola har tillgång till elevhälsans kompetenser samt en översyn görs kring i vilken omfattning kompetenserna finns på respektive skola. Förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete i fokus har skapats och bland annat har suicidpreventionssamordnare har anställts.

Riktlinjer är framtagna gällande utemiljöns yta och kvalitet vid förskola och grundskola. Det är ett planeringsstöd för att säkerställa tillräckligt stora friytor med god kvalitet för lek och lärande, fysisk aktivitet och återhämtning. Kommunen har säkerställt tillgången på idrottsanläggningar att tillhandahålla vid behov i pedagogisk undervisning.

Riktade insats för ökad simkunnighet hos barn i förskoleklass genomfördes för första gången under hösten 2019. Alla förskoleklasser i kommunen erbjuds nu kostnadsfri

simskola inklusive transport till Fyrishov och Gottsundabadet. Ungefär 2 600 barn i förskoleklass omfattas varje läsår. Simkunnighet är en förutsättning för godkänt betyg i Idrott och hälsa i grundskolans årskurs 6. Fyrishov AB bidrar till ökad simkunnighet dels genom att erbjuda simundervisning i egen regi, dels erbjuda bassängtider för simundervisning till allmänhet, skolor, föreningar och företag.

Inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Agenda 2030:s mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar. Ett av FN:s delmål är att till 2030 minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel, genom förebyggande insatser och behandling samt främja psykisk hälsa och välbefinnande. Ett annat delmål är att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive alkohol. FN lyfter inom flera områden fram personer med funktionsnedsättning och äldre personer som prioriterade målgrupper när det gäller bland annat näringsrik mat, transporter, grönområden och offentliga platser.

Inriktningsmålet bedöms bli i hög grad uppfyllt i slutet av 2021. Arbetet med uppdragen pågår enligt plan och de flesta förväntas bli färdiga under planperioden.

Ökade behov

Åldersstrukturen i Uppsala kommun kommer att förändras de kommande åren. Antalet barn och ungdomar i skolåldern förväntas öka, men det är gruppen äldre personer som står för den största befolkningsökningen efter 2021. Det innebär i praktiken att det blir en lägre andel av befolkningen som arbetar och att färre behöver försörja fler. Det ställer krav på ändrade sätt att arbeta inom kommunen.

Inom allt fler verksamheter används tjänstedesign som metod för att utveckla kommunens tjänster utifrån användarnas behov och förutsättningar. Kommunens verksamheter för vård och omsorg har prioriterat arbetet med att ta bort delade turer under 2021 och under hösten förväntas arbetet vara klart. Språkombud och språkstödare har utbildats och fungerar som ett arbetssätt inom flera verksamheter. Via äldreomsorgslyftet får också ett flertal medarbetare möjlighet att utveckla sina språkkunskaper på betald arbetstid.

Pandemin och vaccination

Under 2021 har pandemin fortsatt varit en stor utmaning. Äldre och andra som löper förhöjd risk att drabbas av covid-19 har påtagligt påverkats av restriktioner och fysiskt avstånd till varandra. Det har påverkat den psykiska och fysiska hälsan, levnadsvanor och därmed den totala hälsan på både kort och lång sikt. De indirekta konsekvenserna på folkhälsan kan komma att kvarstå under många år efter att smittspridningen är under kontroll.

Vaccination är en av de viktigaste insatserna för att skydda invånare med förhöjd risk att drabbas av covid-19. Här har kommunen en aktiv samverkan med Region Uppsala. Vaccinationsplaneringen är beroende av prioriteringsordningen, den nationella planen och vaccinationstillgång. För att vaccinationsplanen och prioriteringsordningen ska

kunna följas har Region Uppsala hämtat uppgifter från kommunen om antal brukare och antal verksamhetsnära medarbetare. Kommunen har även varit behjälplig med utskick av informationsbrev om vaccination till enskilda brukare och verksamheter. Vaccinationen har successivt öppnat upp för allt yngre målgrupper och Uppsalas modell att kalla gymnasieungdomar till vaccinering har lett till en förhållandevis hög vaccinationsgrad i den åldersgruppen.

Pandemins påverkan på verksamheter kommer att utvärderas över tid, men det finns misstanke om att den kan ha bidragit till att behovet av familjehemsplaceringar till följd av våld har ökat. Under 2020 minskade antalet brukare som ansökt om biståndsbedömda insatser och fler brukare avstod från hemtjänstinsatser. Sedan årsskiftet märks en viss återhämtning inom särskilt boende.

Inriktningsmål 8 I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Demokrati och mänskliga rättigheter genomsyrar hela Agenda 2030. Mål 16, om att främja fredliga och inkluderande samhällen, handlar om att myndigheter, institutioner och kommuner tar ansvar inom sina respektive ansvarsområden för ett tryggt, rättvist och inkluderande demokratiskt samhälle, där allas lika rättigheter skyddas och respekteras. Alla människor ska, oavsett bakgrund och förutsättningar, vara inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Inriktningsmålet bedöms bli delvis uppfyllt i slutet av 2021. Pandemin bidrar till nya sätt att utforma service och skapa delaktighet, men sammantaget har pandemin inneburit sämre förutsättningar och färre alternativ för service och delaktighet.

Ingen ska lämnas utanför

Inriktningsmålet och ett av uppdragen inom målet knyter starkt an till principen i Agenda 2030 om att *ingen ska lämnas utanför*. Principen innebär att kommunen behöver underlätta för invånare att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala. Det förväntas i sin tur att leda till att kommunens service utformas på ett sätt som bättre möter människor som har olika slags förutsättningar.

Ett par uttryck för ingen ska lämnas utanför är arbetet för en äldrevänlig kommun och arbetet för mänskliga rättigheter. Flera insatser under temaåret för mänskliga rättigheter 2020 ställdes in eller sköts upp på grund av pandemin, men under april 2021 genomfördes mänskliga rättighetsdagarna digitalt med Uppsala som arrangör. Flera kommunala verksamheter deltog i seminarier och i digitala montrar.

Kommunen utvecklar systematik för att underlätta delaktighet i samhället. Det handlar exempelvis om att utveckla stöd kring universell utformning för att invånare med olika förutsättningar ska kunna dra nytta av information, tjänster och platser. Flera verksamheter använder tjänstedesign för att skapa likvärdiga möjligheter för invånare med olika förutsättningar.

Pandemin har lett till att kommunen har behövt förändra sättet att erbjuda service och ibland även pausa vissa tjänster. Pandemin har också lett till förändrade sätt att skapa delaktighet för invånare, organisationer och näringsliv. Exempelvis har samrådsmöten i samband med fysisk planering genomförts digitalt. De digitala formerna för

delaktighet gör det möjligt att nå fler. Samtidigt föredrar vissa invånare fysiska möten och menar att de inte kan göra sin röst hörd på samma sätt vid digitala samråd.

Kommunen har gjort en särskild satsning – Funk-IT – för att öka kunskapen om att använda dator, surfplatta eller mobil hos personer med en funktionsnedsättning. Satsningen har lett till att deltagarna kan använda sådan teknik i sin vardag. Pandemin har lett till digitala former för medborgardialog och samråd som bland annat lett till att fler grupper i samhället har kunnat involveras.

Inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

I Agenda 2030 ses utbildningsfrågor utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbets- och samhällsliv. I Sveriges rapportering till FN lyfter regeringen vikten av att kompetensen ska tas till vara hos alla i Sverige, såväl hos inrikes som utrikes födda. Agenda 2030:s mål 8 handlar om att verka för en inkluderande och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Ett av delmålen siktar på att senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete. Ett annat delmål inom Agenda 2030 är att tillgången till utbildade lärare ska öka.

Inriktningsmålet förväntas vara i hög grad uppfyllt i slutet av 2021.

Sammantaget rör sig kommunkoncernen i en positiv riktning.

Kommunfullmäktiges två uppdrag och de två gemensamma nämndmålen inom inriktningsmålet hanteras enligt plan. Dock har de till viss del påverkats i form, innehåll och utförande på grund av pandemin.

Jämställt och hållbart arbetsliv

Uppsala kommun har generellt en positiv utveckling när det gäller att erbjuda ett jämställt och hållbart arbetsliv, något som speglas i både rapportering och indikatorer. Exempel på satsningar som pågår är lika lön för likvärdigt arbete och jämställda löner, tidiga insatser vid upprepad korttidssjukfrånvaro samt att ta bort delade turer inom vård- och omsorgsverksamhet.

Det finns fortfarande strukturella skillnader mellan kvinnor och män. Kvinnor är fortfarande starkt överrepresenterade inom brukar- och elevnära verksamhet samt är fortsatt överrepresenterade i sjukfrånvarostatistiken. Arbetet med att systematiskt identifiera riskgrupper för upprepad korttidssjukfrånvaro inom brukarnära verksamhet har gett ett positivt utfall.

Äldrenämnden har prioriterat arbetet med att ta bort delade turer under 2021. Redan anställda medarbetare har erbjudits möjligheten att kvarstå, men drygt 90 procent har valt bort den typen av arbetspass. Nyanställda bemannas inte på delade turer från och med innevarande år, vilket leder till en successiv utfasning.

Andelen medarbetare med upprepad korttidssjukfrånvaro har ökat under pandemin som en följd av att medarbetare följer de nationella rekommendationerna om att stanna hemma vid symptom. De nämnder som påverkats mest av förhöjd sjukfrånvaro och upprepade frånvarotillfällen är de som bedriver egenregi som innebär nära

vardaglig kontakt med kommuninvånare, brukare, förskolebarn och elever. Dessa verksamheter har varit tvungna att ställa om i förhållande till att råd och rekommendationer för att undvika smitta löpande förändrats, skärpts eller förtydligats.

Nämnder som har kunnat tillämpa distansarbete klarar situationen bättre och har inte haft samma ökning av korttidssjukfrånvaro eller upprepade frånvarotillfällen. Däremot har nämnderna istället varit tvungna att ställa om till digitala arbetsätt, möten och samarbetsformer, något som varit utmanande i vissa verksamheter. Som en följd av detta sker en omställning av formerna för dialogen om mål, uppdrag och kompetensutveckling, vilket omhändertas i det stöd som ges till ledare i organisationen. Digitala verktyg och metoder tas fram och vidareutvecklas som stöd för grupp och chef.

Det är fortsatt stort fokus på ledarens roll i utveckling och förändring. Arbetet med chefs- och ledarförsörjning fortsätter utvecklas de kommande åren för att säkerställa ett hållbart, utvecklande och attraktivt uppdrag för chefer på samtliga ledningsnivåer. Kommunstyrelsen fortsätter arbeta för att chefsuppdragen är rimliga samt att det finns organisatoriska förutsättningar, inte minst gällande arbetsbelastning. En förstudie om ett riktmärke för antal medarbetare per chef beräknas vara klar under hösten 2021 och ger en grund för fortsatt utredning och arbete.

Kompetensförsörjning

Generellt sett har kommunen ett väl utbyggt ledningssystem för kompetensförsörjning. Det senaste tillskottet är en enhetlig metodik för kompetensförsörjningsplanering som förväntas höja förmågan till en samlad, träffsäker och långsiktig kompetensförsörjning med planer från samtliga nämnder som kan aggregeras till ett kommunövergripande underlag. Under 2021 pågår nämndernas arbete med att ta fram kompetensförsörjningsplaner som utgår från verksamheternas identifierade behov och förutsättningar med målsättningen att ha en grund på plats inför 2022. Frågor om likabehandling och inkludering kommer nu ingå i det ordinarie planeringsarbetet på ett mer enhetligt sätt. För att uppnå ett gott politiskt genomslag och samtidigt täcka verksamhetens kompetensbehov på kort och lång sikt hanteras arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom ordinarie kompetensplanering i respektive nämnd.

Uppsala kommun har utmaningar i sin kompetensförsörjning, men det varierar mellan olika verksamhetsområden. Framöver väntas ett underskott på kompetenser inom vissa yrkeskategorier, till exempel lärare, sjuksköterskor, undersköterskor och socionomer. I nämnder som har svårt att rekrytera och behålla kompetens sker riktade satsningar och samarbeten för att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen med fokus på bristyrken.

Pandemin ställer fortsatt krav på framförhållning i bemanning inom vård- och omsorgsverksamhet. Framförallt när det gäller sjuksköterskor är bemanningssituationen inte helt tillfredsställande. Därför görs riktade insatser på kort och lång sikt för att främja behovet av kompetensförsörjning för yrkesgruppen. Under den senaste tiden har äldrenämnden arbetat aktivt med att rekrytera sjuksköterskor vilket gett ett positivt resultat.

Attraktiv arbetsplats

Ledningssystemet inom arbetsgivar-, arbetsmiljö- och kompetensförsörjningsområdet är väl etablerat i hela kommunen och utvecklas löpande med målsättningen att klara kompetensförsörjningen i förhållande till mål och uppdrag samt att nå en ökad jämställdhet, likabehandling och inkludering.

Medarbetarnas hälsa och välmående följs upp på flera sätt, bland annat i medarbetarundersökningen och genom den löpande dialogen mellan chef och medarbetare om uppdrag, utveckling och arbetsituation.

Det totala resultatet från medarbetarundersökningen som genomfördes under våren 2021 visar sammantaget på en stabil och positiv trend där inget index får lägre utfall jämfört med 2020.

Under året har kommunens verksamhet fortsatt präglats av pandemin vilket lett till att arbetet med arbetsmiljö, hälsa och livsstil fått en ändrad inriktning. Det har varit nödvändigt att arbeta med de nya förutsättningar som gäller vid hemarbete, fysisk distansering på arbetsplatsen och hög sjukfrånvaro. Trots ändrade förutsättningar under pandemin har system och rutiner för hälsofrämjande och hållbart arbetsliv visat robusthet genom denna period.

Ett arbete har initierats för att dra upp en gemensam inriktning för morgondagens arbetsliv och framtidens arbetsplats, vilket omfattar behov av dialog om förändrade förutsättningar för bland annat arbetssätt och arbetstider.

Ekonomisk översikt

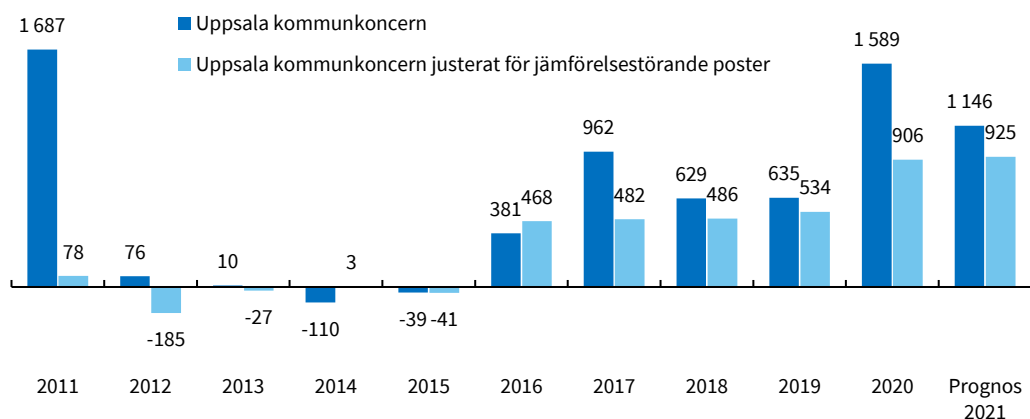
Kommunkoncernens ekonomiska ställning

Det ekonomiska resultatet för kommunkoncernen för perioden januari till augusti är 1 460 (1 430) miljoner kronor, 1 172 (758) miljoner kronor för verksamhet i förvaltning och 283 (655) miljoner kronor för Uppsala Stadshuskoncern.

För verksamhetsåret 2021 prognostiseras ett resultat före skatt om 1 146 (1 589) miljoner kronor för kommunkoncernen. Det prognostiserade resultatet inrymmer jämförelsestörande poster om sammanlagt +338 miljoner kronor inom kommunen och elimineringsar och justeringar om -165 miljoner kronor inom Uppsala Stadshuskoncern.

För verksamhet i förvaltningsform prognostiseras ett resultat på 968 (979) miljoner kronor, vilket är 678 miljoner kronor högre än budgeterat. Justerat för jämförelsestörande poster uppgår resultatet till 584 miljoner kronor, vilket motsvarar 4,3 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Resultat (mnkr)

Figur 7. Diagram över kommunkoncernens resultat.

Uppsala Stadshuskoncern prognostiserar ett resultat på 137 (611) miljoner kronor efter skatt. I koncernresultatet ingår bland annat realisationsvinster från genomförda fastighetsförsäljningar på 56 miljoner kronor, uttrangeringar med 14 miljoner kronor och erhållna försäkringsersättningar om 8 miljoner kronor. Prognosen belastas även med en nedskrivning på 174 miljoner kronor som följd av en värdering av det bokförda värdet på Uppsala Kommuns Fastighets AB:s fastighet. Flera av bolagen har väsentligt påverkats av restriktioner och rekommendationer under pandemin. Bolagen i Stadshuskoncernen bedömer att pandemin påverkar prognosen negativt med 40 miljoner kronor. Då beslut ännu inte erhållits på flera av de sökta statliga krisstöden kan den negativa ekonomiska påverkan av pandemin bli större om stöden inte beviljas.

Tabell 5. Resultat efter finansiella poster och prognos.

Resultat efter finansiella poster				
	Prognos	Budget	Avvikelse	Bokslut
Belopp i miljoner kronor	2021	2021		2020
Uppsala Stadshus AB	382	10	372	-14
Uppsala Stadshus Holding AB	0	0	0	459
AB Uppsala Kommuns Industrihus	53	2	51	-187
Destination Uppsala AB	1	0	1	6
Uppsalahem AB	315	300	15	316
Uppsala bostadsförmedling AB	2	3	-1	1
Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB ¹⁾²⁾	-27	-24	-3	-23
Uppsala Kommuns Fastighets AB	-204	-18	-187	-9
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	91	87	4	162
Uppsala Konsert & Kongress AB	-46	-29	-17	-45
Uppsala Parkerings AB	28	33	-5	25
Uppsala stadsteater AB	-78	-77	-1	-77
Uppsala Vatten och Avfall AB	3	5	-2	30
Koncernelimineringar	-382	-40	-342	-4
Resultat efter finansiella poster	137	252	-115	639
<i>Resultat i procent av omsättningen</i>	4%	7%		19%
Jämförelsestörande poster				
Realisationsresultat	-56	0	-56	-86
Utrangeringar	14	0	14	23
Nedskrivning/återförda nedskrivningar	174	0	174	-13
Försäkringsersättningar	-8	0	-8	-9
Återställning Gottsunda	0	0	0	9
Förgäveskostnader	0	0	0	22
Kostnader kopplat till avyttringar	0	0	0	18
Rearesultat fastighets/bolagsförsäljningar Liber, Steam, Bike, DS	0	0	0	-298
Påverkan på verksamheten av fastighetsförsäljningar	5	0	5	15
Övrigt	-5	-2	-4	-2
Jämförelsestörande poster	124	-2	125	-323
Jämförelsestörande poster covid-19 relaterade	40	9	31	34
Resultat efter finansiella poster exkl. jämförelsestörande poster	301	259	42	351
<i>Resultat i procent av omsättningen</i>	9%	7%		11%

1) Uppsala kommun Arenor och Fastigheter redovisas som ett fusionerat bolag i prognosen för 2021

2) Jämförelsetalen för bokslut 2020 är de sammanförda redovisade resultaten i de fusionerade bolagen

Rensat för de jämförelsestörande posterna är det förväntade resultatet för året 302 (304) miljoner kronor, vilket är 42 miljoner kronor högre än budget. Den högre prognosen förklaras till stor del av att flera bolag senarelagt interna utvecklingsprojekt, skjutit fram rekryteringar och genomfört färre underhållsåtgärder på fastigheterna samtidigt som en större andel underhåll redovisningsmässigt aktiverats i

balansräkningen. I november 2020 beslutade kommunfullmäktige om att samordna kommunens fastighetsdrift i Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB. Den samordningen innefattar även en fusion av Fyrishov AB, Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB och Uppsala Kommun Sport- och Rekreationsfastigheter AB. I arbetet med att skapa det nya verksamhetsdrivande bolaget har viss verksamhet i de berörda bolagen bromsats in. Inbromsningen och omställningen har fört med sig lägre kostnader, vilket också bidrar till att det prognostiserade resultatet överstiger budget.

Alla bolag utom ett prognostiserar ett resultat som är i nivå med eller högre än kommunfullmäktiges fastställda resultatkrav. Uppsala bostadsförmedling AB uppskattar ett resultat för året som understiger resultatkravet. I samband med den pågående utvecklingen av bolagets kö- och förmedlingssystem åtgärdar bolaget flertalet andra förvaltningsärenden, vilket driver högre kostnader än förväntat. Åtgärderna är engångsinsatser och kommer inte att belasta bolagets resultat kommande år.

Tabell 6. Resultat per nämnd, utfall jan-aug och prognos.

Resultat per nämnd, utfall jan-aug och prognos					
Belopp i miljoner kronor	Resultat jan-aug 2021	Resultat jan-aug 2020	Budget 2021	Prognos 2021	Resultat 2020
Utbildningsnämnden	244	244	0	98	141
Arbetsmarknadsnämnden	15	26	0	16	18
Socialnämnden	-31	-39	0	-37	-45
Omsorgsnämnden	23	2	0	7	16
Äldrenämnden	41	37	0	10	51
Kulturnämnden	21	7	0	2	4
Idrotts- och fritidsnämnden	-12	-4	0	-11	-6
Gatu- och samhällsmiljönämnden	20	44	0	8	26
Plan och byggnadsnämnden	8	9	0	0	14
Namngivningsnämnden	0	0	0	0	0
Räddningsnämnden	3	4	0	2	2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	8	3	0	-1	0
Överförmyndarnämnden	1	1	0	1	2
Kommunstyrelsen (KS)	358	89	0	338	275
<i>KS Kommunledningskontoret</i>	358	69	0	34	-2
<i>KS Stadsbyggnadsförvaltningen</i>	104	20	0	304	277
Valnämnden	0	0	0	0	0
Finansförvaltningen	473	333	290	534	480
Totalt kommunen	1 172	758	290	968	979

Nämnderna exklusive kommunstyrelsen prognostiserar ett samlat överskott om 96 miljoner kronor och för kommunstyrelsen prognostiseras ett resultat på 338 miljoner kronor. Underskott på 37 respektive 11 miljoner kronor prognostiseras för socialnämnden respektive idrotts- och fritidsnämnden medan ett mindre underskott på knappt en miljon kronor prognostiseras för miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Socialnämndens underskott uppkommer huvudsakligen inom barn- och ungdomsvården, en verksamhet med ökande orosanmälningar och fortsatt stort behov av vård utanför det egna hemmet. För verksamheten prognostiseras ett underskott på 52 miljoner kronor i helårsprognosen. Under hösten har nya åtgärder beslutats för att påskynda en positiv utveckling av kostnadsnivån. Uppföljning och utvärdering och av framtagna åtgärdsplaner sker månadsvis.

Idrotts- och fritidsnämnden prognostiserar ett underskott på 11 miljoner kronor vilket förklaras av lägre intäkterna från markeringsavgifter. Intäkterna från uthyrning av idrottslokaler till skolor beräknas minska med 6 miljoner kronor på helår jämfört med budget. Från oktober beräknas lokalbokningarna nå budgeterad nivå igen. Från och med september övergår bokningsadministrationen till det nya koncernbolaget Uppsala Kommun Arenor och Fastigheter AB vilket sänker de rörliga kostnaderna i nämnden som istället får betala en uppdragsersättning.

För utbildningsnämnden prognostiseras ett överskott om 98 miljoner kronor. Överskottet beror främst på att antal barn och elever beräknas vara lägre än budget i förskolan och grundskolan även under höstterminen och innebär därmed lägre ersättningar till huvudmännen. Intäkterna beräknas bli drygt 100 miljoner kronor högre än budget vilket främst beror på högre riktade statsbidrag och övriga statliga ersättningar. Från och med höstterminen är undervisningen på plats även för gymnasieskola. I prognosen ingår kostnader för att minimera effekter av pandemin bland annat genom insatser som motverkar elevfrånvaro och åtgärdar kunskapstapp.

För arbetsmarknadsnämnden prognostiseras ett överskott om 16 miljoner kronor som förklaras främst av att riktade statsbidrag för medfinansiering av yrkesutbildningar inom gymnasial vuxenutbildning är högre än budgeterat. Därtill påverkas prognosen av att utbetalt ekonomiskt bistånd är lägre än budgeterat till följd av att antalet nyanlända hushåll och ensamkommande ungdomar har fortsatt att minska.

Äldrenämndens prognostiserade överskott på 10 miljoner kronor är bland annat en effekt av vidtagna åtgärder, lägre volymer inom hemtjänsten och högre intäkter från brukaravgifter än budgeterat samt att planerade insatser kopplade till statsbidraget "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" ännu inte genomförts fullt ut. Nämnden har dock fortfarande utmaningar, bland annat höga kostnader för externt anlitad legitimerad personal och ökande volymer inom LOV-boenden.

Prognostiserat överskott inom gatu- och samhällsmiljönämnden om 8 miljoner kronor återfinns delvis inom färdtjänstverksamheten och beror på lägre transportkostnader under våren och försommaren. Högre intäkter från exploateringsavtal förklarar en del av överskottet.

För omsorgsnämnden prognostiseras ett överskott om 7 miljoner kronor som bland annat beror på lägre antal insatser och att statsbidrag som sökts under 2020 utbetalats i högre grad än beräknats. Nämnden räknar dock med ökade kostnader när samhällets restriktioner lättar och planerade enheter öppnas. I takt med ökande insatser och kostnader kommer nämnden att behöva hantera utmaningen att nå en budget i balans.

För kommunstyrelsen prognostiseras ett positivt resultat om 338 miljoner kronor, 34 miljoner kronor för kommunledningskontoret och 304 miljoner kronor för stadsbyggnadsverksamheten. Inom kommunledningskontoret har under året överskott byggts upp eftersom verksamhet senarelagts till följd av pandemin, bland annat införande av seniorekort i kollektivtrafik och trygghetsskapande åtgärder. Under

hösten beräknas dock lättnader i restriktioner leda till att planerad verksamhet till stor del kan genomföras enligt plan. Prognostiserat resultat inom stadsbyggnad beror i huvudsak på intäkter från markförsäljning. Markförsäljning för såväl bostäder som verksamheter har skett under året med största volymer i Rosendal och Östra Fyrislund.

För finansförvaltningen prognostiseras ett resultat om 534 miljoner kronor, vilket är 244 miljoner kronor högre än budget. Överskottet förklaras huvudsakligen av att skatteintäkterna beräknas bli 307 miljoner kronor högre än beräknat i kommunfullmäktiges budget, vilket är ett resultat av att den ekonomiska återhämtningen har skett snabbare än tidigare beräknat. Att pensionärerna förväntas leva längre än i tidigare antagande ger samtidigt en engångshöjning av pensionsskulden med 65 miljoner kronor. Därtill beräknas kostnaden för förmånsbestämda pensioner öka främst till följd av förändringar av inkomst- och prisbasbelopp. Räntenettet prognostiseras understiga budget med 13 miljoner kronor, en avvikelse som främst beror på en lägre återbäring från Kommuninvest än förväntat och en högre uppräknings av pensionsskulden.

Snabbare återhämtning av skatteunderlaget

Under året har pandemin satt ett stort avtryck i såväl nuläget som utsikterna för ekonomin globalt och i Sverige. Den svenska ekonomin gick snabbt in i en lågkonjunktur och både BNP och sysselsättning föll och arbetslösheten steg snabbt. Under andra kvartalet föll BNP med 8,1 procent från föregående kvartal. Men under tredje kvartalet kunde ekonomin rekylera upp starkt med en BNP-tillväxt på 7,6 procent jämfört med kvartalet innan. För helåret 2020 landade BNP-tillväxten på -2,8 procent¹.

Under året minskar antalet personer med permitteringslön jämfört med 2020 och i riksgenomsnitt beräknas lönesumman öka med 4,1 procent. Samtidigt förväntas inkomsterna från arbetslöshetsersättning att fortsätta öka då arbetslösheten är hög och andelen långtidsarbetslösa har stigit markant. År 2020 ökade skatteunderlaget i riket med 2,1 procent, vilket är en inbromsning jämfört med 2018 och 2019. SKR:s prognos från augusti i år visar en skatteunderlagstillväxt på 3,7 procent för 2021. För helåret 2021 väntas BNP öka med 4,4 procent och med 3,4 procent 2022.²

För 2021 beräknas skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning uppgå sammanlagt till 13 698 miljoner kronor, varav 11 745 miljoner kronor i intäkter från skatter, 1 588 miljoner kronor intäkter från generella statsbidrag och utjämning och 365 miljoner i kommunal fastighetsavgift. Sammanlagt är intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning 333 miljoner kronor högre än beräknat i kommunfullmäktiges budget.

I skatteintäkterna ingår 45 miljoner kronor i positiv korrigering av skatteintäkterna för 2020. Korrigeringen för 2020 beror på att rikets skatteunderlag utvecklats gynnsammare än staten förväntat sig i beräkningen av de preliminära skatteintäkterna för 2020. Sammantaget beräknas intäkterna från skatter att bli 307 miljoner kronor högre än budgeterat, en utveckling som drivs av den snabba återhämtningen i samhällsekonomin.

¹ Regeringen sep 2021

² Regeringen sep 2021

Intäkterna från kommunalekonomisk utjämning omfattar inkomstutjämningsbidrag på 1 585 miljoner kronor, avgifter på 686 miljoner kronor till kostnadsutjämnings (inräknat införandebidrag på 151 miljoner kronor) och en avgift om drygt 6 miljoner kronor till LSS-utjämnings. De generella statsbidragen uppgår sammanlagt till 695 miljoner kronor, varav 158 miljoner kronor är ett tillfälligt tillskott som tillkom i budgetpropositionen 2021. Sammanlagt uppgår intäkterna från generella statsbidrag och utjämning till 1 588 miljoner kronor, vilket är 26 miljoner kronor högre än budgeterat och förklaras av högre inkomstutjämningsbidrag och högre avgift till LSS-utjämnings. Den kommunala fastighetsavgiften prognostiseras till 365 miljoner kronor.

Jämfört med 2020 beräknas skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning öka med 490 miljoner kronor eller 3,7 procent. Skatteintäkterna beräknas öka med 663 miljoner kronor eller 6,0 procent, en ökning som förklaras av den snabba återhämtningen i skatteunderlaget efter den ekonomiska svackan 2020.

Intäkterna från kommunalekonomisk utjämning beräknas bli 184 miljoner kronor lägre än 2020, en minskning som förklaras dels av en ökad kostnadsutjämningsavgift, dels av ett minskat införandebidrag. Införandebidraget tillkom 2020 för att fasa in det nya kostnadsutjämningsystemet som för Uppsalas del medför en ökad utjämningsavgift. Införandebidraget kommer att fortsätta minska och upphör helt 2024.

Inkomstutjämnings ökar marginellt, med 1,6 procent, jämfört med 2020. Årets LSS-utjämningsavgift uppgår till 6 mnkr och är därmed en halvering av 2020 års avgift. Intäkterna från fastighetsavgiften är 11 miljoner kronor högre än 2020.

Skatteunderlagsprognoserna är fortsatt behäftade med betydande osäkerhet inte minst på grund av svårigheter att bedöma effekten av den fortsatta spridningen både här hemma och globalt, men även de ekonomiska konsekvenserna av de lättade restriktionerna. Utvecklingen i skatteunderlaget för inkomståret 2021 kan därför komma att revideras åtskilliga gånger innan det slutliga utfallet är klart i november 2022.

Riktade statsbidrag och migrationsersättningar

Årets intäkter från riktade statsbidrag prognostiseras till 810 miljoner kronor, drygt 30 miljoner kronor lägre än 2020. Boendeersättningar och schablonersättningen fortsätter att minska eftersom antalet ensamkommande barn och unga samt nyanlända flyktingar har minskat successivt de senaste åren. Samtidigt ökar de riktade statsbidragen främst till följd av pandemin men även i enlighet med nya reformer i statens budgetproposition för 2021 och i vårändringsbudgeten för 2021.

Riktade statsbidrag och migrationsersättningar				
Belopp i miljoner kronor	Bokslut 2019	Bokslut 2020	Prognos 2021	Förändring (%)
Riktade statsbidrag	485	645	690	7%
Boendeersättningar och återsökning	126	93	60	-35%
Schablonersättning	158	103	60	-42%
Summa statsbidrag	770	841	810	-4%

Tabell 7. Riktade statsbidrag och migrationsersättningar.

Antalet mottagna fortsätter att minska från toppnivåerna de senaste åren. Till följd av covid-19 har kvotflyktingar inte kommit enligt anvisningen av Migrationsverket men nu finns det indikationer på att flödet kan komma igång under slutet av 2021.

Bland riktade statsbidrag som tillkommit under 2021 finns ett flertal satsningar på äldreomsorgen, bland annat "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" på drygt 73 miljoner kronor, äldreomsorgslyftet på preliminärt 62 miljoner kronor. Inom skolan har bland annat skolmiljarden tillkommit som gav Uppsala 27 miljoner kronor samt ytterligare en satsning på lovskolan som en konsekvens av pandemin.

I takt med att kommunen tar emot färre flyktingar så sjunker även utbetalda schabloner från Migrationsverket. För kommunmottagna eller inflyttade under etableringsperioden får kommunen schablonersättning som ska täcka specifika mottagningsinsatser. Merparten av de kommunala insatserna riktade till denna grupp personer sker inom ramen för den ordinarie verksamheten och finansieras inom ramen för kommunfullmäktiges budget.

Taxor och avgifter

För perioden januari till augusti uppgick intäkterna från taxor och avgifter till 359 miljoner kronor och blev drygt 7 miljoner kronor lägre än budgeterat av nämnderna. För helåret beräknas intäkterna från taxor och avgifter uppgå till 542 miljoner kronor, vilket är 4 miljoner kronor än det nämnderna hade budgeterat men knappt 35 miljoner kronor eller 7 procent högre än 2020. Merparten av ökningen finns inom plan och bygg där intäkterna beräknas öka med 15 miljoner eller 23 procent jämfört med föregående år.

Jämfört med 2019, dvs. året före pandemin, beräknas intäkterna från taxor och avgifter vara 39 miljoner kronor eller 8 procent högre. Merparten av ökningen finns inom plan- och byggverksamheten och äldreomsorgen där avgifterna beräknas öka med 68 respektive 11 procent.

Markeringsavgifter, som inte redovisas som taxor och avgifter utan tillhör kontogruppen hyror och arrenden, prognostiseras bli 11 miljoner kronor lägre än budgeterat av idrotts- och fritidsnämnden där bortfallet i intäkter är en direkt konsekvens av pandemin. Jämfört med 2020 beräknas dessa intäkter vara 15 procent högre men 6 procent lägre än 2019, året före pandemin.

Inom äldreomsorgen beräknas brukaravgifterna öka med knappt 5 procent och inom miljö- och hälsoskyddsområdet beräknas avgifterna för tillsyn, tillstånd och förrättning att öka sammanlagt med drygt 4 procent. Inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg utvecklas intäkterna enligt budget och är i stort sett oförändrade jämfört med 2020. Tillsammans svarar barnomsorg och äldreomsorg för två tredjedelar av kommunens intäkter från taxor och avgifter.

Tillsammans beräknas intäkterna från taxor och avgifter och hyror och arrenden uppgå till 887 miljoner kronor, vilket är i nivå med 2019, året före pandemin. Dessa intäkter utgör 5 procent av de samlade intäkterna i kommunen.

Den gynnsamma nettokostnadsutvecklingen fortsätter

För perioden januari till augusti uppgår verksamhetens samlade nettokostnader till 8 046 miljoner kronor, vilket är 260 miljoner kronor lägre än nämnderna själva budgeterat för perioden när nettokostnaden justeras för intäkter och kostnader från exploateringsverksamheten. Jämfört med motsvarande period föregående år blir nettokostnaderna 226 miljoner kronor eller 2,8 procent högre.

För helåret beräknas verksamhetens nettokostnader uppgå till 12 780 miljoner kronor, 466 miljoner kronor eller 3,8 procent högre än 2020. När verksamhetens nettokostnader justeras för jämförelsestörande intäkter och kostnader beräknas ökningstakten till 3,6 procent. Nämndernas nettokostnader, exklusive finansförvaltning och kommunstyrelsen, är 96 miljoner kronor eller 0,8 procent lägre än av kommunfullmäktige budgeterad ram.

Verksamheter med relativt hög kostnadsutveckling jämfört med utfallet 2020 är infrastruktur, skydd med mera (16 procent exkl. justerat för försäljning av exploateringsfastigheter), färdtjänst (19 procent), insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS, 7 procent), barn- och ungdomsvård (5 procent), särskilt boende inom äldreomsorg (5 procent) samt grundsärskola och gymnasiesärskola (22 resp. 8 procent).

Inom färdtjänst har resandet ökat under året efter en stor nedgång 2020 till följd av covid-19. År 2020 minskade nettokostnaderna för färdtjänst med en fjärdedel och i år beräknas nettokostnaden öka men inte till budgeterad nivå och inte heller till nivån 2019.

Inom infrastruktur, skydd med mera finns större nettokostnadsökningar inom miljö-, hälsa och hållbar utveckling inom kommunledningskontoret (50 procent), vilket dock understiger budgeterad ökning. Ytterligare område med betydande nettokostnadsökning är fysisk och teknisk planering och bostadsförbättring inom plan- och byggnadsnämnden och stadsbyggnadsförvaltningen inom kommunstyrelsen (sammanlagt 22 procent). Näringslivsfrämjande åtgärder är ytterligare ett område där nettokostnaden beräknas öka i en snabb takt (6 procent).

För insatser enligt LSS beräknas nettokostnaderna bli drygt 7 procent högre än 2020 fast något lägre än budgeterat av kommunfullmäktige. Jämfört med 2020 prognostiseras ökade nettokostnader för LSS-boende och personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB). LSS-boende, personlig assistans enligt LSS och korttidsvistelse utanför hemmet är insatser som har lägre nettokostnader än budgeterat.

Nettokostnadsökningen inom barn- och ungdomsvården beror på ett ökat behov av vård utanför det eget hemmet och verksamheten överskrider kommunfullmäktiges ram med 52 miljoner kronor. Antalet vårddygn inom HVB, stödboende och jour- och familjehem har under året ökat med 9 procent jämfört med 2020. Samtidigt har antalet vårddygn på HVB-hem minskat och är 17 procent lägre medan antalet vårddygn inom familjehem är 22 procent högre än 2020. Antalet orosanmälningar är 6 procent högre medan öppnade utredningar är på samma nivå som 2020. Det finns indikation på att pandemin har lett till ett förändrat behov av stöd och skydd och därmed till fler familjehemsplaceringar för till exempel våldsärenden.

Den förväntade nettokostnadsökningen inom särskilt boende för äldre är hänförligt till boenden enligt lagen om valfrihet (LOV) och beror på obudgeterade volymökningar. Detta förklaras dels på att ett nytt vårdboende har öppnat tidigare än budgeterat, dels på att ett tidigare så kallat ramupphandlat boende övergått till extern regi inom LOV. Hittills i år har verksamheten ökat med 106 platser (21 procent) mot budgeterad ökning om 8 procent.

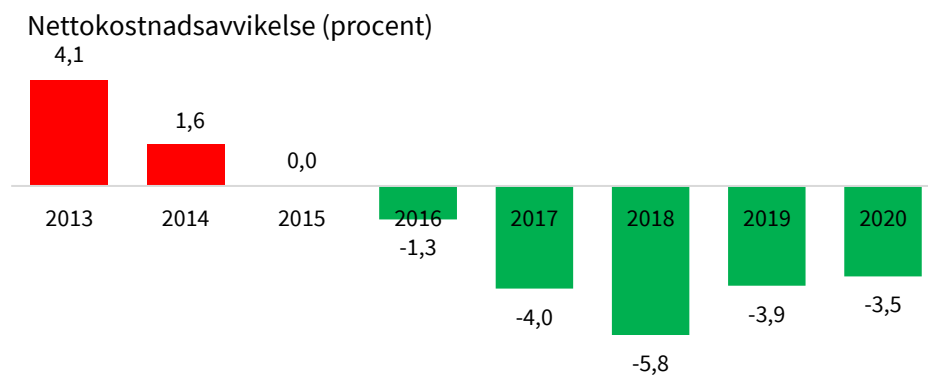
Inom grundsärskola beror beräknad nettokostnadsökning på ökade antal elever och inom gymnasiesärskolan huvudsakligen på ökad kostnad per elev. Under året förväntas antalet elever i grundsärskolan bli 32 fler än budgeterat, vilket medför ett

budgetöverskridande på 13 miljoner kronor. För gymnasiesärskolan prognostiseras ett underskott på drygt en miljon kronor.

Pandemin har inneburit varierande konsekvenser för de kommunala verksamheterna, ökade kostnader, ökade intäkter eller minskade kostnader, ökade statsbidrag i form av kostnadsersättningar men även förskjutna insatser och senarelagda satsningar. Återgången till normalläget innebär en utmaning och kan vara behäftad med kostnadsökningar då verksamheterna kommer att behöva möta de uppskjutna behoven.

Fortsatt positiv trend i nettokostnadsutvecklingen

År 2013 var den samlade nettokostnaden för förskola, skola, individ- och familjeomsorg och äldreomsorg 4,1 procent, eller drygt 300 miljoner kronor, högre än den samlade referenskostnaden för året. Referenskostnaden är den kostnad som en kommun borde ha utifrån sina strukturella, opåverkbara förutsättningar samt utifrån genomsnittlig effektivitet och ambition. Till strukturella, opåverkbara förutsättningar räknas bland annat befolkningssammansättning, socioekonomiska förutsättningar och bebyggelsestruktur.

Figur 8. Diagram över nettokostnadsavvikelse 2013-2020.

I diagrammet ovan visas nettokostnadsavvikelsen för åren 2013–2020. År 2020 var Uppsala kommuns samlade nettokostnader för förskola inkl. öppen förskola, fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, grundskola F-9, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och äldreomsorg 307 miljoner kronor eller 3,5 procent lägre än de samlade referenskostnaderna för dessa verksamheter.

Sedan 2013 har nettokostnaden minskat successivt i förhållande till referenskostnaden, en kostnadsminskning på sammanlagt 7,6 procent. Hade nettokostnaden 2020 haft samma förhållande till referenskostnaden som 2013 skulle den blivit 664 miljoner kronor högre än den faktiskt är. Denna avvikelse motsvarar en kostnadsminskning i storleken av en utdebitering med 1:23 kronor och utvecklingen förklaras främst av ett bättre kapacitetsutnyttjande och riktade effektiviseringar.

Individ- och familjeomsorgen och gymnasieskolan är de verksamheter där nettokostnaden överskrider referenskostnaden med 14 respektive 1 procent.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd och barn- och ungdomsvård svarar för att nettokostnaden för individ- och familjeomsorg är högre än referenskostnaden. Därtill gjordes en redovisningsteknisk justering år 2019 som innebär att kostnader för ekonomiskt bistånd till nyanlända under etablering som tidigare redovisades under

flyktingmottagande flyttades till ekonomiskt bistånd under individ- och familjeomsorg och därmed ingick i nettokostnadsavvikelsen.

Jämfört med året innan utvecklades nettokostnadsavvikelsen gynnsamt för äldreomsorg och individ- och familjeomsorg med 0,6 respektive 0,4 procentenheter. För samtliga pedagogiska verksamheter blev dock utvecklingen den motsatta där förändringen i nettokostnad blev högre än förändringen i referenskostnad, och medförde därmed en försämring i nettokostnadsavvikelsen. Försämringen uppgick till 0,8 procentenheter för fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet och gymnasieskola, 0,6 procentenheter för förskoleverksamheten och 0,7 procentenheter för grundskola F-9. Jämfört med 2019 minskade den totala nettokostnadsavvikelsen med 0,4 procentenheter, en avvikelse som motsvarar 32 miljoner kronor i ökade nettokostnader.

Bland kommunerna i resultatnätverket R9 hade Uppsala 2020 den lägsta nettokostnaden i förhållande till referenskostnaden för att följas av Södertälje (-3,2 procent), Västerås (-1,6 procent) och Norrköping (-0,6 procent). Övriga kommuner i nätverket hade positiva nettoavvikelser, dvs högre nettokostnader än referenskostnader. Den högsta positiva avvikelsen fanns i Gävle med 5,0 procent.

Balansomslutning, likviditet och soliditet

Likviditet och kassaflöde

Kommunkoncernens likviditet har även under 2021 varit god och banktillgodohavandena uppgick den 31 augusti till 1 625 (1 311) miljoner kronor. Föregående års utbetalda generella statsbidrag och genomförda fastighetsförsäljningar har bidragit till den goda likviditeten. Därtill har det likvidmässiga inflödet under årets första åtta månader överstigit det likvidmässiga utflödet, vilket utökade banktillgodohavandena med 314 miljoner kronor.

Att banktillgodohavandena ökat förklaras av att kassaflödet från den löpande verksamheten varit positiv, mycket tack vare högre skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning samt verksamheternas starka resultat. Markförsäljningen inom exploateringsverksamheten bidrar även till periodens positiva kassaflöde. Genom verksamheternas kassaflöde har en stor del av årets genomförda investeringar kunnat finansieras utan väsentlig nyupplåning.

Bedömningen är en fortsatt god likviditet under hela året. Likviditeten kommer att användas till att dels finansiera pågående investeringar, dels amortera lån som förfaller till betalning.

Kassaflöde från exploateringsverksamheten

Bostadsmarknaden utvecklas starkt i Uppsala, med stor efterfrågan på småhus och större bostadsrätter. Försäljningen av mark för bostadsrätter har kommit igång efter ett par svagare år för markförsäljning för den upplåtelseformen. Även försäljning av mark för verksamheter har fortsatt. Utbyggnad av allmän plats i exploateringsområdena fortsätter. Flera projekt som är i genomförandefas visar dock förskjutningar i tidplanerna för utbyggnad. Exempelvis har sent upptäckta markföreningar gjort att undersökningar och saneringsinsatser behöver göras, och

tvister behöver lösas innan byggnader och gator kan färdigställas. Sammantaget innebär detta ett positivt kassaflöde med drygt 260 miljoner kronor per augusti. Utifrån försiktighetsprincipen bedöms kassaflödet till samma nivå för helåret.

Investeringar och soliditet

Investeringar och självfinansieringsgrad

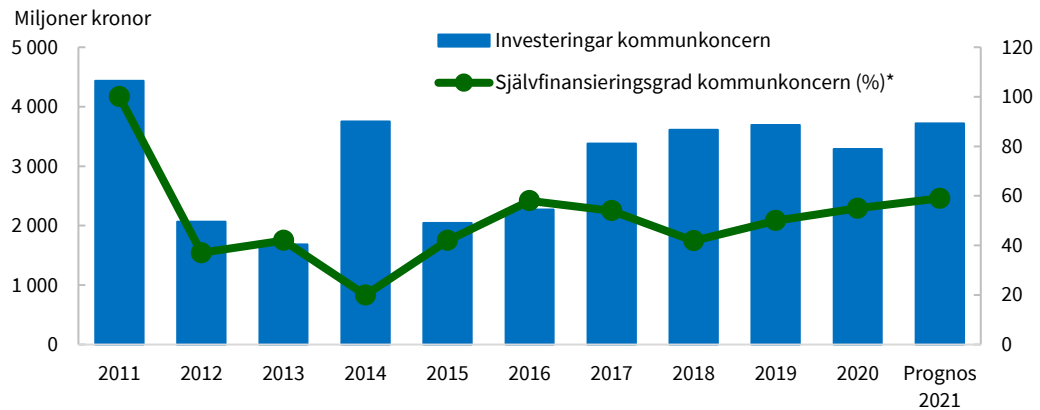
I och med att Uppsala växer ökar behovet av kommunal infrastruktur, såsom vägar, broar, skolor, bostäder, vatten- och avloppshantering, anläggningar för idrott och fritid.

Investeringarna har ökat de senaste åren och kommunkoncernens investeringar per 31 augusti uppgick till 1 591 miljoner kronor. Investeringarna har genomförts av kommunen med 399 miljoner kronor och av de kommunala bolagen med 1 191 miljoner kronor.

Merparten av kommunens investeringar avser infrastruktur inom gatu- och samhällsmiljönämndens ansvarsområde, 147 miljoner kronor, samt inom kommunstyrelsens exploateringsverksamhet, 113 miljoner kronor. Erhållen finansiering genom exploateringsavtal uppgår per augusti till 52 miljoner kronor. Bland årets investeringar märks det pågående projektet Tullgarnsbron över Fyrisån, markanläggningar kring stadshuset och gågatan i centrum samt ett flertal projekt avseende förbättrad cykelinfrastruktur, utveckling av allmän plats och parker samt reinvesteringar. Inom exploateringsverksamheten är de största investeringsvolymerna hänförliga till utbyggnationen av bostadsområdena Rosendal och längs Råbyvägen. Övriga nämnder investerar inom ramen för behov i sina verksamhetsområden, såsom konst i den offentliga miljön och utrustning till skola, idrott, räddningstjänst, vård och omsorg.

Av de kommunala bolagen är det särskilt fyra bolag som har stora pågående investeringar. Uppsala Kommun Skolfastigheter AB utvecklar och förvaltar nya och befintliga förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Uppsalahem AB genomför nyproduktion och förnyelse av sitt bestånd av hyresfastigheter. Uppsala Vatten och Avfall AB:s arbetar med att bygga ut ledningsnätet och öka kapaciteten i sina VA-anläggningar. Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB är i slutfasen av om- och tillbyggnation av stadshuset.

Prognosen för året visar att investeringstakten kommer fortsätta vara hög. Investeringarna i år förväntas uppgå till 3 717 (3 291) miljoner kronor, där de kommunala bolagen står för 65 (77) procent av investeringsvolymen. De kommunala bolagen förväntas investera 2 432 (2 549) miljoner kronor under året och kommunens nämnder 1 286 (742) miljoner kronor. Av nämndernas prognostiserade investeringar utgör 350 miljoner kronor förväntade markförvärv.

Figur 9. Diagram över investeringsutvecklingen sedan 2011.

Diagrammet ovan visar investeringsutvecklingen sedan 2011. Investeringsnivån 2011 förklaras av Uppsalahems förvärv av Studentstaden (2 424 miljoner kronor) och investeringsnivån 2014 förklaras av förvärvet av Ulleråker (1 835 miljoner kronor).

Att investera i tillgångar kräver kapital, antingen med lånat kapital eller genom eget kapital. I och med det ökade investeringsbehovet kommer den egna finansieringsförmågan bli lägre och behovet av externt tillfört kapital bli högre. För att begränsa behovet av lånat kapital genomfördes under 2020 försäljningar av fastigheter. Likviden från dessa fastighetsförsäljningar har stärkt den egna finansieringsförmågan så att en större andel av de pågående investeringarna kunnat finansieras med egna medel.

Den egna finansieringsförmågan mäts genom självfinansieringsgraden. Självfinansieringsgrad, rensat för jämförelsestörande poster, förväntas för året bli till 59 (55) procent. Den självfinansieringsgraden visar på finansieringsförmågan för den underliggande verksamheten.

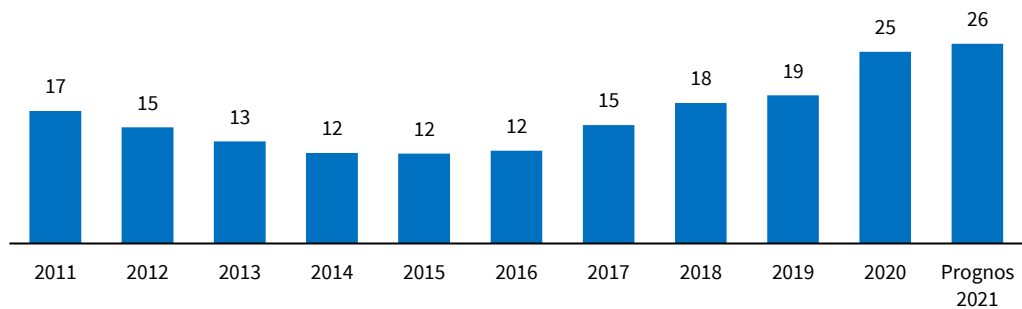
Balansomslutning och soliditet

Prognosen indikerar en balansomslutning vid årets slut på 39 141 (35 976) miljoner kronor. Det är en ökning sedan årets ingång med 3 165 miljoner kronor (8,8 procent). Ökningen förklaras framför allt av de pågående investeringarna i den kommunala infrastrukturen som följd av ett växande Uppsala.

Kommunen har pensionsförpliktelser som inte redovisas i balansräkningen, där särskild upplysning lämnas i not. Dessa pensionsförpliktelser är ett åtagande som kommunen har och som förväntas uppgå till 3 651 (3 701) miljoner kronor vid årsskiftet. Pensionsförpliktelsen sjunker kontinuerligt vart efter pensioner betalas ut och de som omfattas av förpliktelsen blir färre i antal.

Soliditet är ett nyckeltal som anger hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Tillgångar som inte finansieras med eget kapital finansieras med lån. Soliditet beskriver betalningsförmågan på lång sikt, genom att den sätter det egna kapitalet i relation till de totala tillgångarna. I soliditetsberäkningen ingår även den pensionsförpliktelse som ligger utanför kommunkoncernens balansräkning, i syfte att via kommunens handlingsutrymme på lång sikt. I diagrammet nedan redovisas hur soliditetens utvecklats sedan 2011.

Soliditet inkl. pensionsåtaganden, Uppsala kommunkoncern %

Figur 10. Diagram soliditet inklusive pensionsåtaganden, Uppsala kommunkoncern %.

Prognosen för året visar att soliditeten förväntas fortsätta att stärkas och öka med en procentenhet till 26 (25) procent. Det är det prognostiserade resultat för kommunkoncernen som bidrar till den högre soliditeten.

Det prognostiserade resultatet är ett resultat före skatt då skattekostnaden i de kommunala bolagen inte prognostiseras. Den faktiska skattekostnaden för året kan därmed komma att påverka årets resultat och följaktligen även soliditeten.

Finansiell uppföljning

Finanspolicy och finansiella riktlinjer sätter ramarna för finansverksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt en finanspolicy för Uppsala kommunkoncern, det vill säga för Uppsala kommun och de kommunala bolagen. Finanspolicyn utgör det övergripande ramverket för finansverksamheten. Inom ramen för finanspolicyn har kommunstyrelsen fastställt finansiella riktlinjer för kommunkoncern som närmare reglerar hur finansverksamheten ska bedrivas, hur finansiella risker och ramar ska hanteras samt hur ansvaret är fördelat.

Internbanken

Kommunkoncernens lånebehov hanteras centralt av Uppsala kommuns internbank. Internbanken har till uppgift att tillvarata skalfördelar och stödja koncernen i den finansiella hanteringen. Detta uppnås bland annat genom ett gemensamt koncernkontosystem där koncernens likviditetsflöden och banktillgodohavanden samordnas.

Internbanken sammanställer löpande prognoser över koncernens likviditetsbehov, baserat på upprättade prognoser från bolagen och de större investerande nämnderna. Utifrån dessa prognoser planerar och tillgodoser internbanken koncernens likviditetsbehov genom extern upplåning. Bolagens upplåning hanteras genom att extern upplåning vidareutlånas till bolagen. Räntan på vidareutlåningen till bolagen är marknadsmässig och motsvarar den räntenivå bolagen får låna till i eget namn på marknaden.

Kreditvärdighet

Det internationella kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor´s betygsätter varje år kommunens kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla kommunkoncernens förmåga att infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på både kort och lång sikt. Uppsala kommuns långfristiga rating är den

näst högsta, AA+, på en skala där AAA är högst. För investerare innebär denna rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Uppsala kommun. Den höga ratingen som bekräftades under september 2021 möjliggör att kommunkoncernen kan erhålla fortsatt fördelaktiga lånevillkor.

Upplåning och utveckling av låneskulden

Kommunkoncernens externa upplåning, bruttoskulden, uppgick per 31 augusti till 17 520 miljoner kronor vilket är en ökning med 170 miljoner kronor jämfört med årets ingång. Ökningen härleds till pågående investeringar i de kommunala bolagen som delvis har lånefinansieras.

Kommunkoncernens externa upplåning hanteras genom olika upplåningsformer och långgivare. Det sker genom egna marknadsprogram där certifikat och obligationer emitteras. Utöver de egna marknadsprogrammen finns lån som upptagits genom Kommuninvest, Europeiska Investeringsbanken samt Nordiska Investeringsbanken. Kommunkoncernen har extra betalningsberedskap genom checkräkningskrediter om 2 400 miljoner kronor samt lånelöften om totalt 3 000 miljoner kronor. Fördelaktig prissättning i obligationsmarknaden har resulterat att andelen obligationslån ökat under året.

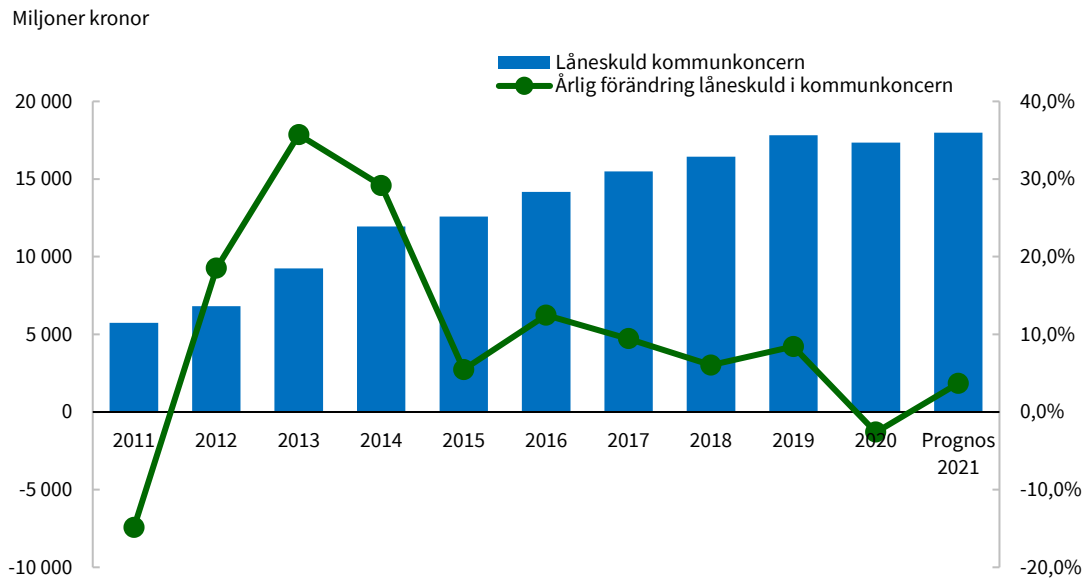
Fördelningen av kommunkoncernens externa låneskuld per 31 augusti anges i tabellen nedan.

Tabell 8. Externa lån Uppsala kommunkoncern.

Externa lån Uppsala kommunkoncern		
Belopp i miljoner kronor	2021-08-31	2020-12-31
Obligationslån	7 700	7 100
Certifikatslån	1 300	1 450
Lån Kommuninvest	7 820	8 100
Lån Europeiska Investeringsbanken	300	300
Lån Nordiska Investeringsbanken	400	400
Summa	17 520	17 350

Diagrammet nedan visar kommunkoncernens externa skuldutveckling och skuldökningstakt sedan 2011. Låneskuldens utveckling förklaras av stora genomförda investeringar i kommunkoncernen som till stor del har lånefinansierats.

Prognosen för året visar att kommunkoncernens externa upplåning förväntas öka med 640 miljoner kronor, till totalt 17 990 miljoner kronor, vilket är lägre än bedömningen i början av året. Den lägre skuldökningen förklaras av lägre investeringsnivåer och starkare resultat än budgeterat.

Figur 11. Diagram låneskuld kommunkoncernen.

Nettoskulden, den externa upplåningen med avdrag för banktillgodohavanden och placeringar, uppgick till per 31 augusti till 16 895 miljoner kronor vilket är en minskning med 144 miljoner kronor jämfört med årets ingång. Minskningen förklaras av att koncernens banktillgodohavanden har ökat till följd av ett positivt kassaflöde för kommunen.

Prognosen för året visar att kommunkoncernens nettoskuld förväntas öka vilket förklaras av att delar av koncernens kommande investeringar finansieras genom banktillgodohavanden, som därmed minskar.

Genomsnittsräntan för kommunkoncernens externa upplåning per 31 augusti uppgick till 0,77 procent jämfört med 0,79 procent vid början av året. Den lägre räntan förklaras av att de lån som upptagits under året haft en lägre ränta än genomsnittsräntan. Rådande låga marknadsräntor kommer sannolikt bidra till att den genomsnittliga räntan sjunker ytterligare något under 2021.

Riskhantering

Internbanken hanterar de risker som är förknippade med finansverksamheten med utgångspunkt i fastställda riktlinjer och ramar. Risker hänförs huvudsakligen till motpartsrisk, ränterisk, finansieringsrisk och likviditetsrisk. Riskerna följs upp löpande och rapporteras till kommunstyrelsen.

Med motpartsrisk menas risken för att drabbas av förluster främst på grund av att en motpart inte kan fullgöra sina förpliktelser. Riskerna hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet samt genom att sprida derivataffärer på flera motparter. Enligt riktlinjerna får derivat användas för att hantera ränte- eller valutarisker. Uppsala kommun och Uppsalahem använder derivat, ränteswappar, för att räntesäkra delar av låneskulden. Per 31 augusti uppgick kommunkoncernens ingångna swapavtal till 6 120 miljoner kronor. Swapavtalen sprids mellan de banker som koncernen kan ingå swapavtal med. Samtliga ingångna derivat är kopplade till underliggande lån.

Med ränterisk menas risken att förändringar i marknadsräntan påverkar kommunkoncernens räntenetto negativt. Ränterisken uttrycks som genomsnittlig räntebindningstid för den externa skuldportföljen och ska enligt riktlinjerna vara

mellan 1,5 – 4 år. Koncernens genomsnittliga räntebindningstid uppgick per 31 augusti till 2,52 jämfört med 2,69 år vid inledningen av året. Räntebindningstiden hanteras i samband med upplåning och förändras därför stegvis. Eftersom upplåningen under perioden varit begränsad har även räntesäkringarna varit få, vilket förklarar den kortare räntebindningstiden. De räntesäkringar som genomförts har hanterats genom ränteswappar.

Med finansieringsrisk menas risken att finansiering inte kan erhållas, eller att den endast kan erhållas till väsentligt högre kostnader, som följd av förändringar på den finansiella marknaden. Enligt riktlinjerna får därför högst 40 procent av skuldportföljen förfalla inom 12 månader och den genomsnittliga kapitalbindningstiden ska vara minst 2 år. Därutöver ska finansieringsrisken också begränsas genom att skuldportföljen i möjligaste mån struktureras så att låneförfallen sprids över tid. Per 31 augusti uppgick koncernens andel låneförfall inom 12 månader till 22 procent jämfört med 19 procent vid inledningen av året. Kapitalbindningstiden uppgick till 2,51 år jämfört med 2,74 år vid inledningen av året. Den kortare kapitalbindningstiden förklaras av att den långfristiga upplåningen under perioden varit begränsad.

Med likviditetsrisk menas risken att inte ha tillgång till likvida medel för att sköta framtida betalningar. Kommunkoncernen har extra betalningsberedskap främst i form av checkräkningskrediter och lånelöften men även genom banktillgodohavanden. En god betalningsberedskap begränsar finansiering- och likviditetsrisken. Banktillgodohavandena har under perioden stärkts vilket minskat både finansierings- och likviditetsrisken.

Pensionsåtagande

Åtagandet för pensionsutbetalningar intjänade före 1998 redovisas enbart som en ansvarsförbindelse, i enlighet med kommunal praxis, den s k blandmodellen. Detta innebär att kostnaden tas först när utbetalning görs. Årets utbetalning på denna historiska pensionsskuld prognostiseras till 224 (223) miljoner kronor, motsvarande 1,6 (1,7) procent av intäkter från skatter och kommunalekonomisk utjämning.

Tabell 9. Pensionsåtagande.

PENSIONSÅTAGANDE			
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	2019	2020	Prognos 2021
Avsättningar för pensioner	1 131	1 246	1 406
Upplupen pensionskostnad, individuell del	279	289	294
Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse	3 752	3 701	3 651
Totalt pensionsåtagande	5 162	5 236	5 351
Placerade pensionsmedel, anskaffningsvärde	657	657	657
Placerade pensionsmedel, marknadsvärde	805	838	900

Storleken på ansvarsförbindelsen nådde sin kulmen 2013 och har sedan dess minskat varje år eftersom amorteringen på skulden är betydligt större än ränteuppräknningen. Utbetalningarna däremot förväntas fortsätta att öka något fram till 2026 för att sedan successivt avta tills ansvarsförbindelsen är slutbetald omkring år 2059.

För helåret 2021 uppgår de prognostiserade pensionskostnaderna till 754 (693) miljoner kronor. Den höga kostnaden 2021 beror på att en engångskorrigerings av pensionsskulden gjorts eftersom livslängdsantagandet korrigerats. Då livslängden förväntas bli längre ökar skulden med 65 miljoner kronor, vilket kostnadsförts 2021. Det nya livslängdsantagandet förväntas inte ha någon större effekt på kommande år. Kostnaden för de avgiftsbestämda pensionerna ökar varje år då äldre medarbetare med förmånsbestämd pension ersätts av yngre med avgiftsbestämd pension. 2021 förväntas den öka med 8 miljoner kronor.

Vid utgången av 2021 förväntas det totala pensionsåtagandet inklusive ansvarsförbindelsen stiga till 5 351 (5 236) miljoner kronor då avsättningarna för nyintjänade pensioner överstiger amorteringen av den historiska ansvarsförbindelsen.

Till skillnad från privata arbetsgivare behöver kommuner inte sätta av medel för de anställdas pensioner eller på annat sätt trygga dessa. Beskattningsrätten anses vara en garant för att kommunerna kan infria framtida pensionsutbetalningar. Trots detta har avsättningar gjorts till en pensionsstiftelse för att kommunen ska kunna minska framtida likviditetsbelastning genom att erhålla gottgörelse från stiftelsen när pensionsbetalningar görs. Marknadsvärdet på kommunens andel av stiftelsen uppgick vid slutet av 2020 till 838 miljoner kronor och har prognostiserats till 900 miljoner kronor vid slutet av 2021. Prognosen är dock behäftad med en betydande osäkerhet då aktiemarknaden för närvarande är ytterst volatil.

Prognossäkerhet

Utvecklingen i Uppsala kommunkoncerns ekonomi påverkas av många faktorer i såväl den egna verksamheten som i samhällsekonomin. Exempelvis påverkas kommunens ekonomi av utebliven anpassning av verksamheter till följd av förändrade behov vid förändrad demografi, förändringar i lagar och regler som styr kommunens verksamhet, nya löneavtal samt konjunktursvängningar eller förändrade förutsättningar för samhällsutveckling och tillväxt.

De kommunala verksamheterna har fått varierade ekonomiska konsekvenser till följd av restriktionerna för att begränsa smittspridningen. Idrotts- och fritidsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har tappat intäkter till följd av restriktionerna men även till följd av beslut i syfte att stödja näringslivet. Vissa kommunala tjänster har efterfrågats i mindre utsträckning än tidigare, bland annat kulturverksamhet, idrottsanläggningar, förskola, hemtjänst, personlig assistans och färdtjänst. Gymnasieskolan och vuxenutbildningen ställde om till distansundervisning under 2020 och fortsatte med det under årets första termin. Nämnderna har fått statliga ersättningar för sjukfrånvaro över det normala och även kostnadsersättning för kostnader relaterade till covid-19 för december 2020 som betalades in i år. Därtill fick nämnderna, i synnerhet utbildningsnämnden, äldrenämnden och omsorgsnämnden, nya riktade statsbidrag som syftar till att höja kvaliteten i de kommunala tjänsterna. Dessa riktade statsbidrag kommer dock med prestationskrav och en återrapportering.

Spridningen av covid-19 har haft en fortsatt stor påverkan på besöksnäringen i Uppsala och kommunens bolag har haft betydande intäktstapp på grund av minskat antal besökare. Även om restriktionerna nu lyfts kan människors beteendemönster ha ändrats och benägenheten att mötas i större grupper eller att boka biljetter till föreställningar och evenemang ha förändrats. För verksamheter som haft helt nedstängda verksamhet kommer en viss omstart vara nödvändig, vilket kan innebära

omprioriteringar i verksamheten och även ökade kostnader. Handläggningstiden för hanteringen av de statliga krisstöden är lång. Beviljas inte de sökta stöden får det stor ekonomisk påverkan på några av bolagen.

Den 1 september 2021 skedde en verksamhetsövergång av fastighetsverksamhetens drift till det nya bolaget Uppsala kommun arenor och fastigheter vilket kan medföra ekonomiska konsekvenser som påverkar årets resultat för kommunstyrelsen. Viss osäkerhet finns även avseende eventuella tillkommande kostnader i samband med flytten till den nyrenoverade stadshuset. Markförsäljningar utgör en osäkerhet i kommunstyrelsens prognos, om fler markförsäljningar kommer till stånd under året kan det ge ytterligare en positiv nettoeffekt på årets resultat.

Nämnderna uppskattar osäkerheterna i sina prognoser till ett samlat spann om 290 miljoner kronor. Det vill säga att helårsresultatet som prognostiseras till 968 som lägst beräknas hamna på 890 miljoner kronor och som högst 1 180 miljoner kronor. Den fortsatta smittspridningen samt lättnader av restriktionerna och förväntad återgång till normalläge är faktorer som svarar för betydande osäkerhet i nämndernas bedömningar.

Koncernens fastighetsbestånd ska årligen värderas och substansen av de bokförda värdena bedömas. Utfallet från de kommande värderingarna kan komma att föranleda värdereglering med en negativ resultatpåverkan som följd. Därtill kan övergången till det nya bolaget Uppsala kommun Arenor och Fastigheter komma att driva ökade kostnader i det inledande uppbyggnadsskedet.

Genomförandegraden av planerade investeringar kan påverkas av externa faktorer som ligger utanför verksamheterna egen kontroll, exempelvis så som myndighetsbeslut, tillståndprocesser och överklaganden av upphandlingar och detaljplaner.

Resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter

Resultaträkning		Kommunkoncernen		Kommunen		
Belopp i miljoner kronor	Not	Utfall	Utfall	Budget	Utfall	Utfall
		202108	202008	2021	202108	202008
Verksamhetens intäkter		3 756	3 395	2 629	2 202	1 865
Verksamhetens kostnader	6	-10 577	-10 388	-15 427	-10 038	-9 729
Avskrivningar	7-9	-805	-746	-320	-210	-186
Verksamhetens nettokostnader	2	-7 626	-7 739	-13 118	-8 046	-8 049
Skatteintäkter	3	7 845	7 430	11 439	7 845	7 430
Generella statsbidrag och utjämning	3	1 302	1 329	1 927	1 302	1 329
Verksamhetens resultat		1 521	1 020	248	1 101	710
Finansiella intäkter	4	51	547	215	139	136
Finansiella kostnader	5	-113	-137	-173	-68	-87
Resultat efter finansiella poster		1 460	1 430	290	1 172	758
Årets resultat		1 460	1 430	290	1 172	758

Resultatprognos helår 2021		Kommunkoncernen		Kommunen		
Belopp i miljoner kronor	Not	Prognos	Utfall	Budget	Prognos	Utfall
		helår	helår	helår	helår	helår
		2021	2020	2021	2021	2020
Verksamhetens intäkter		5 693	5 464	2 629	3 245	3 169
Verksamhetens kostnader	6	-16 723	-16 278	-15 427	-15 706	-15 193
Avskrivningar	7-9	-1 238	-1 155	-320	-319	-290
Verksamhetens nettokostnader	2	-12 268	-11 968	-13 118	-12 780	-12 314
Skatteintäkter	3	11 745	11 082	11 439	11 745	11 082
Generella statsbidrag och utjämning	3	1 953	2 126	1 927	1 953	2 126
Verksamhetens resultat		1 431	1 240	248	918	894
Finansiella intäkter	4	55	546	215	224	209
Finansiella kostnader	5	-340	-197	-173	-174	-124
Resultat efter finansiella poster		1 146	1 589	290	968	979
Årets resultat		1 146	1 589	290	968	979

Specificerad resultaträkning 2021 och resultatprognos helår 2021 Uppsala kommun (utom dotterbolag)				
Belopp i miljoner kronor	Bokslut 202108	Bokslut 202008	Budget 2021	Prognos 202108
Verksamhetens intäkter	2 202	1 865	2 629	3 245
Försäljningsintäkter	31	38		52
Taxor och avgifter	359	333		542
Hyror och arrenden	231	243		344
Erhållna bidrag	927	845		1 381
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster samt övriga ersättningar och intäkter	286	298		438
Försäljning av exploateringsfastigheter	343	94		461
Övriga ersättningar, exploateringsverksamhet	25	14		25
Reavinster från försäljning av anläggningstillgångar	1	0		1
Verksamhetens kostnader	-10 038	-9 729	-15 427	-15 706
Lämnade bidrag	-534	-540		-792
Köp av huvudverksamhet	-2 214	-2 168		-3 383
Löner	-3 525	-3 385		-5 546
Sociala avgifter, pensioner och övriga kostnader för arbetskraft	-1 608	-1 506		-2 429
Lokal- och markhyror	-1 049	-1 025		-1 566
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-75	-71		-138
Bränsle, energi och vatten	-64	-66		-98
Material	-289	-305		-478
Inköp av anläggnings/underhållsmaterial mm.	-45	-80		-66
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-231	-212		-392
Kontorsmateriel och trycksaker	-13	-13		-20
Övriga tjänster	-635	-624		-1 147
Operationell leasing/hyra	-14	-15		-31
Reparation och underhåll	-19	-18		-29
Tele-, IT-kommunikation och postbefordran	-27	-25		-39
Transporter och resor	-131	-129		-227
Konsulttjänster	-90	-86		-200
Övriga främmande tjänster	-166	-170		-299
Inhyrd personal	-71	-48		-118
Övriga tjänster	-117	-132		-205
Anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	-41	-18		-50
Reaförluster från försäljning av anläggningstillgångar	-4	-20		-15
Förändring av avsättning	-	-		-
Avgår intern differens				-64
Avskrivningar	-210	-186	-320	-319
Verksamhetens nettokostnader	-8 046	-8 049	-13 118	-12 780
Skatteintäkter	7 845	7 430	11 439	11 745
Generella statsbidrag och utjämning	1 302	1 329	1 927	1 953
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	9 147	8 759	13 366	13 698
Verksamhetens resultat	1 101	710	248	918
Finansiella intäkter	139	136	215	224
Finansiella kostnader	-68	-87	-173	-174
Finansnetto	71	49	42	50
Resultat efter finansiella poster	1 172	758	290	968
Extraordinära poster				
Resultat	1 172	758	290	968

Balansräkning	Kommunkoncernen			Kommunen		
Belopp i miljoner kronor	20210831	20201231	20200831	20210831	20201231	20200831
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	7, 21	66	56	43	42	40
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8, 21	28 992	28 253	27 870	6 074	5 941
Maskiner och inventarier	9, 21	3 327	3 321	2 966	596	543
Summa materiella anläggningstillgångar		32 319	31 574	30 836	6 670	6 488
Finansiella anläggningstillgångar						
Värdepapper och andelar	10	858	825	825	3 512	3 479
Bostadsrätter		149	149	149	149	149
Långfristiga fordringar	11	101	100	139	13 691	13 761
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 108	1 074	1 113	17 351	17 389
Summa anläggningstillgångar		33 494	32 704	31 992	24 063	24 483
Omsättningstillgångar						
Förråd och lager		17	16	37	16	15
Exploateringsfastigheter	21	548	576	590	548	590
Kortfristiga fordringar	12	1 457	1 369	1 903	6 593	5 823
Kassa och bank		1 625	1 311	1 573	1 616	1 301
Summa omsättningstillgångar		3 648	3 272	4 102	8 773	7 714
SUMMA TILLGÅNGAR		37 142	35 976	36 094	32 836	31 630
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat		1 460	1 589	1 430	1 172	979
Eget kapital exkl. årets resultat		12 546	10 958	10 317	11 296	10 317
Övrigt		-	-	-	-	-
Summa eget kapital	13	14 006	12 546	11 746	12 467	11 296
Minoritetsintresse		-	-	-	-	-
Avsättningar						
Pensioner och särskild löneskatt		1 379	1 251	1 206	1 374	1 246
Övriga avsättningar		582	603	506	5	25
Summa avsättningar	14	1 961	1 853	1 712	1 379	1 271
Skulder						
Långfristiga skulder						
Obligationslån samt lån i banker och kreditinstitut	15, 19	13 650	14 120	14 270	12 850	13 320
Övriga långfristiga skulder	16, 21	1 039	1 000	1 776	372	349
Summa långfristiga skulder		14 689	15 120	16 046	13 222	13 669
Kortfristiga skulder						
Kortfristiga lån	17, 19	3 870	3 230	3 080	3 470	2 430
Övriga kortfristiga skulder	18	2 617	3 227	3 510	2 298	2 974
Summa kortfristiga skulder		6 487	6 457	6 590	5 768	5 394
Summa skulder		21 175	21 577	22 636	18 990	19 063

SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		37 142	35 976	36 094	32 836	31 630	31 028
STÄLLDA PANTER							
Fastighetsinteckningar		206	206	206	-	-	-
Summa ställda panter		206	206	206	-	-	-
ANSVARSFÖRBINDELSER	20	4 127	4 127	4 314	4 932	4 916	5 107
<i>Varav pensionsförpliktelser och löneskatt som ej upptagits som skuld eller avsättning</i>		3 717	3 701	3 769	3 717	3 701	3 769
<i>Varav övriga ansvarsförbindelser</i>		410	424	545	1 215	1 215	1 338

Kassaflödesanalys	Kommunkoncernen		Kommunen	
Belopp i miljoner kronor	20210831	20200831	20210831	20200831
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	1 460	1 430	1 172	758
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
- av- och nedskrivningar (+)	805	746	210	186
- realisationsvinster (-) /-förluster (+)	-34	-339	-19	20
- förändrade avsättningar för pensioner och särskild löneskatt	128	71	128	70
- ianspråktaga övriga avsättningar (-)	-21	-17	-21	-2
- övriga ej kassapåverkande poster	-10	3	-	-
- betald skatt	-27	-	-	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	2 301	1 894	1 471	1 032
Förändring i rörelsekapital				
- ökning (-) /minskning (+) av förråd och varulager	-1	-15	-1	-15
- ökning (-) /minskning (+) av exploateringsfastigheter, kassaflöde från årets verksamhet	27	-298	27	-298
- ökning (-) /minskning (+) av kortfristiga fordringar	-88	-584	-770	520
- ökning (+) /minskning (-) av kortfristiga skulder	-610	395	-666	475
Förändring i rörelsekapital	-672	-502	-1 410	682
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	1 629	1 391	61	1 714
Investeringsverksamheten				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar (-), kassaflöde från årets verksamhet	-15	-10	-8	-10
Investeringar i materiella anläggningstillgångar (-), kassaflöde från årets verksamhet	-1 576	-2 074	-391	-474
Omklassificering materiella anläggningstillgångar	-	274	-	274
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	113	1 457	2	3
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (-)	-33	-	-33	-70
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar (+)	21	-	21	0
Erhållna kostnadsersättningar och investeringsbidrag (+)	-	81	-	81
Investeringsverksamhetens kassaflöde	-1 490	-272	-409	-196
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån (+)	4 600	5 180	4 600	5 180
Amortering av skuld (-)	-4 430	-5 645	-4 030	-4 845
Ökning (+) /minskning (-) av övriga långfristiga skulder	39	-	22	-18
Ökning (-) /minskning (+) av långfristiga fordringar	-1	86	71	-799
Ökning (-) /minskning (+) av lång- och kortfristiga placeringar	-33	299	-	-
Finansieringsverksamhetens kassaflöde	175	-80	663	-482
Årets kassaflöde	314	1 039	315	1 035
Kassa och bank vid årets början	1 311	534	1 301	527
Kassa och bank vid årets slut	1 625	1 573	1 616	1 563

Not 1 - Redovisningsprinciper

Kommunens delårsrapport är upprättad med utgångspunkt från lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). I den utsträckning avvikelser sker från gällande normering lämnas upplysning nedan.

Delårsrapportens form är förenklad i relation till årsredovisningen och regleras av RKR R17. Uppsala kommun redovisar därutöver ett antal noter som ger mervärde utan att skapa stort merarbete. Stora delar av kommunens verksamhet är bolagiserad. För att ge en rättvisande bild av resultat och ställning upprättas därför sammanställd redovisning för kommunkoncernen.

RKR 2 Intäkter (november 2019)

Anpassning till RKR:s rekommendation 2 genomfördes per 31 december 2020. I samband med detta räknades jämförelsetal för resultat och balans om per 31 december 2019. Omfattande delar av långfristig skuld rättades till ingående eget kapital 2020 respektive exploateringsavgift (intäkt 2020). En motsvarande omräkning per 31 augusti 2020 skulle kräva mycket stora insatser som inte bedömts motsvara nyttan. Det redovisade jämförelsetalet 31 augusti 2020 för skuld exploateringsavgift (balansräkning och not 16) är därmed för högt.

RKR 4 Materiella anläggningstillgångar

Uppsala kommun skriver av anläggningstillgångar linjärt utifrån antagen nyttjandeperiod. Kriteriet för anläggningstillgång är inventeringsbarhet/spårbarhet, ett värde om minst 25 000 kronor samt en varaktighet om minst 3 år. Vägd genomsnittlig avskrivningstid (år) per anläggningsgrupp redovisas i not 7-9 i samband med årsredovisning.

RKR 16 - Sammanställd redovisning

Syftet med den sammanställda redovisningen, den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en sammanfattande bild av kommunens totala ekonomiska ställning och åtaganden. Den omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett vilken form den bedrivs i.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i det förvärvade företaget vid förvärvstidpunkten eliminerats. I redovisningen ingår sålunda endast kapital som intjänats efter förvärvet. Med proportionell konsolidering menas att i den sammanställda redovisningen ingår så stor del av dotterföretagets eller intresseföretagets resultat- och balansräkning som svarar mot kommunens ägarandel.

I sammanställd redovisning har konsolideringen skett av boksluten för de civilrättsliga underkoncernerna. Uppskrivning av koncernföretagens materiella anläggningstillgångar återförs före konsolidering. I balansräkning uppdelas de obeskattade reserverna i en del som uppskjuten skatt under avsättningar och i en del under eget kapital.

Not 2 Verksamhetens nettokostnader

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	202108	202008	202108	202008
Verksamhetens intäkter	3 756	3 395	2 202	1 865
Varav jämförelsestörande poster:				
- realisationsvinster (inkl. finansiella anläggningstillgångar)	1	96	1	0
- försäljning av exploateringsfastigheter	343	94	343	94
- övriga intäkter	38	26	25	63
Varav bidrag och ersättningar från staten	657	580	657	559
Verksamhetens kostnader	-10 577	-10 388	-10 038	-9 729
Varav jämförelsestörande poster:				
- realisationsförluster	-4	-194	-4	-20
- anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	-41	-18	-41	-18
- övriga kostnader	-71	-16	-68	-29
Avskrivningar	-805	-746	-210	-186
Verksamhetens nettokostnader	-7 626	-7 739	-8 046	-8 049

Not 3 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Belopp i miljoner kronor	Kommunen	
	202108	202008
Egna skatteintäkter		
Allmän kommunalskatt	7 682	7 535
Slutavräkning föregående år	45	-48
Preliminär slutavräkning innevarande år	118	-57
Summa skatteintäkter	7 845	7 430
Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	1 057	1 040
Införandebidrag	101	166
Regleringsbidrag	463	157
Kommunal fastighetsavgift	243	235
Övriga generella statsbidrag	-	232
Summa statsbidrag och utjämning	1 864	1 831
Kostnadsutjämningsavgift	-558	-493
Utjämningsavgift LSS	-4	-8
Summa utjämningskostnader	-562	-501
Summa ekonomisk utjämning	1 302	1 329
Skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	9 147	8 759
<i>Slutavräkning föregående år (kr/invånare)</i>	197	-215
<i>Preliminär avräkning innevarande år (kr/invånare)</i>	755	-368

Not 4 Finansiella intäkter - rapporteras enbart vid årsbokslut**Not 5 Finansiella kostnader - rapporteras enbart vid årsbokslut****Not 6 Leasingavtal - rapporteras enbart vid årsbokslut****Not 7 Immateriella anläggningstillgångar**

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen			Kommunen		
	Pågående utveckling	Förvärvade immateriella tillgångar	Summa	Pågående utveckling	Förvärvade immateriella tillgångar	Summa
Ingående anskaffningsvärde	2	183	185	11	152	163
Årets anskaffning	16	0	15	8	-1	8
Omklassificering/överföring	11	-9	2	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	29	174	202	19	151	170
Ingående ack avskrivningar	-	-129	-129	-	-123	-123
Årets avskrivningar	-	-7	-7	-	-6	-6
Utgående ack avskrivningar	-	-136	-136	-	-129	-129
Planenligt restvärde	29	38	66	19	22	42

Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Belopp i miljoner kronor	Kommunen						Summa
	Pågående ny-anläggning	Mark-reserv	Verksamhets-fastigheter	Fastigheter för affärs-verksamhet	Publika fastigheter	Övriga fastigheter	
Ingående anskaffningsvärde	969	1 258	413	17	4 635	442	7 735
Årets anskaffning	38	13	21	-	210	-	283
Årets försäljning/utrangering	-	-	-2	-	-17	-	-19
Omklassificering/överföring	-	-	-	-	-1	-	-1
Utgående anskaffningsvärde	1 008	1 271	432	17	4 827	442	7 998
Ingående ack. avskrivning	-	-1	-169	-6	-1 099	-128	-1 403
Ingående ack. nedskrivning	-	-391	-	-	-	-	-391
Årets försäljning/utrangering	-	-	1	-	14	-	15
Årets avskrivning	-	0	-12	0	-118	-14	-144
Utgående ack avskrivningar	-	-392	-180	-7	-1 202	-142	-1 923
Planenligt restvärde	1 008	879	253	11	3 624	299	6 074

Kommunkoncernen			
Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Summa
Ingående anskaffningsvärde	4 310	37 892	42 202
Årets anskaffningar	1 258	258	1 516
Årets försäljning/utrangering	-3	-71	-75
Omklassificeringar/överföringar	-450	310	-139
Utgående anskaffningsvärde	5 115	38 389	43 504
Ingående ack avskrivningar	-	-12 676	-12 676
Ingående ack nedskrivningar	-	-1 273	-1 273
Årets försäljning/utrangering	-	50	50
Årets avskrivningar	-	-614	-614
Utgående ack avskrivningar och nedskrivningar	-	-14 512	-14 512
Planenligt restvärde	5 115	23 877	28 992

Not 9 Maskiner och inventarier

Kommunen								
Belopp i miljoner kronor	Pågående Ny-anläggning	Maskiner	Inventarier	Bilar och andra transportmedel	IT-utrustning	Förbättringsutgifter annans fastighet		Summa
						Konst		
Ingående anskaffningsvärde	55	91	557	153	89	10	116	1 071
Årets anskaffning	62	3	27	8	-	-	9	108
Årets försäljning/utrangering	-	-3	-3	-4	-	-	-	-10
Omklassificering/överföring	-	-	0	-	-	1	-	1
Utgående bokfört värde	117	91	580	157	89	11	126	1 171
Ingående ack. avskrivning	-	-51	-311	-98	-58	-7	-	-524
Årets försäljning/utrangering	-	2	3	4	-	-	-	9
Årets avskrivning	-	-6	-39	-7	-7	-1	-	-60
Utgående ack avskrivningar	-	-55	-347	-101	-64	-8	-	-575
Planenligt restvärde	117	36	233	56	24	3	126	596

Kommunkoncernen			
Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning	Maskiner och inventarier	Summa
Ingående anskaffningsvärde	55	4 912	4 967
Årets anskaffning	62	-4	57
Årets försäljning/utrangering	-	-38	-38
Omklassificering/överföring	--	139	139
Utgående bokfört värde	117	5 009	5 125
Ingående ack. avskrivning	-	-1 646	-1 646
Årets försäljning/utrangering	-	32	32
Årets avskrivning	-	-184	-184
Omklassificering/överföring	-	0	0
Utgående ack avskrivningar	-	-1 799	-1 799
Planenligt restvärde	117	3 210	3 327

Not 10 Värdepapper och andelar - rapporteras enbart vid årsbokslut

Not 11 Långfristiga fordringar - rapporteras enbart vid årsbokslut

Not 12 Kortfristiga fordringar - rapporteras enbart vid årsbokslut

Not 13 Eget kapital

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	202108	202008	202108	202008
Ingående balans	12 546	10 314	11 296	9 672
Övrigt	-	3	-	-
Årets resultat	1 460	1 430	1 172	758
Summa	14 006	11 747	12 467	10 431

Not 14 Avsättningar - rapporteras enbart vid årsbokslut

Not 15 Obligationslån och skulder till kreditinstitut

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	202108	202008	202108	202008
Obligationslån	5 200	6 000	5 200	5 600
Lån i banker och kreditinstitut	8 450	8 270	7 650	7 470
Summa	13 650	14 270	12 850	13 070
Lånens löptider				
andel lån på mellan 1-5 år	88,8%	87,5%	88,1%	86,4%
andel lån på mellan 6-10 år	11,2%	12,5%	11,9%	13,6%
Totalt	100%	100%	100%	100%
Genomsnittsränta	0,4%	0,6%	0,4%	0,5%

Not 16 Övriga långfristiga skulder

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	202108	202008	202108	202008
Checkräkningskrediter ¹	-	-	-	-
Deponerade medel	5	5	5	5
Förutbetalda anläggningsavgifter VA	483	442	-	-
Skuld för offentliga investeringsbidrag ²	158	163	158	163
Skuld för exploateringsavgifter ³	209	979	209	979
Investeringsfond VA och investeringsbidragsfond avfall	105	112	-	-
Parkeringsfriköp	79	62	-	-
Övrigt	-	13	-	-
Summa	1 038	1 776	372	1 147
Genomsnittlig ränta för nyttjad checkräkningskredit	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%

1) Checkräkningskredit för kommunen är 2 200 mnkr och för kommunkoncernen 2 400 mnkr.

2) Posten avser offentliga bidrag till investeringar som intäktsförs i takt med att motsvarande investeringar skrivs av.

3) Posten avser exploateringsavgifter för pågående exploateringsprojekt, som intäktsredovisas i takt med att kommunen levererat sitt avtalade åtagande gentemot borgenären. Per 31 december 2020 valde Uppsala kommun att anpassa sig till RKR R2 vilket innebär att betydande delar av skulden redovisades mot årets resultat 2020 eller mot eget kapital efter att en omräkning av hela projektportföljen genomförts. Jämförelsetalet i delårsbokslutet kan inte räknas om med rimlig arbetsinsats varför det bokförda värdet per 31 augusti 2020 visas i rapporten. Detta värde är inte i enlighet med RKR R2, skulden avsåg i huvudsak intäkter per 20201231 respektive eget kapital (IB 2020).

Not 17 Kortfristiga lån

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	202108	202008	202108	202008
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	3 870	3 080	3 470	2 180
<i>varav nästa års</i>				
<i>amorteringar</i>	3 870	3 080	3 470	2 180
Summa	3 870	3 080	3 470	2 180

Not 18 Övriga kortfristiga skulder - rapporteras enbart vid årsbokslut**Not 19 Derivat - rapporteras enbart vid årsbokslut**

Not 20 Väsentliga ansvarsförbindelser

Belopp i miljoner kronor	Kommunen	
	20210831	20201231
Borgensförbindelser		
Borgen avseende småhus	0	0
Borgen mot föreningar	347	347
Borgen för kommunala bolag	804	804
Borgensförbindelser totalt	1 151	1 151
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse		
Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	3 701	3 752
Gamla utbetalningar	-121	-179
Ränte- och basbeloppsuppräknig	45	90
Övrigt	89	49
Förändring löneskatt pensionsförpliktelser	3	-10
Utgående ansvarsförbindelse	3 717	3 701
<i>Aktualiseringsgrad</i>	98%	98%
Övriga förbindelser		
Pensionsförpliktelser för kommunalråd	24	24
Avtalat avgångsvederlag för förvaltningschefer	40	40
Pensionsförpliktelser för bolagsstyrelse och ledning	-	-
Avtalat avgångsvederlag för bolagsstyrelse och ledning	-	-
Övriga ansvarsförbindelser	-	-
Garantiförbindelser	-	-
Övriga förbindelser totalt	65	65
Summa ansvarsförbindelser	3 782	3 766
Summa borgens- och ansvarsförbindelser	4 932	4 916

Kapitaltäckningsgaranti

Uppsala kommun förbinder sig genom en kapitaltäckningsgaranti till Uppsala Stadshus AB att täcka eventuella framtida förluster i bolaget. Uppsala Stadshus AB har i sin tur lämnat kapitaltäckningsgaranti till samtliga dotterbolag utom Uppsala Stadshus Holding AB.

Borgen för Kommuninvest i Sverige

Uppsala kommun har i ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande

till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Uppsala kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 230 miljoner kronor och totala tillgångar till 525 483 miljoner kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 9 486 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 10 001 miljoner kronor.

Not 21 Exploateringsprojekt - rapporteras enbart vid årsbokslut